

12

Přijetí eura se bát nemusíme

16

Relativní dluh se snížil

24

Rodinné účty zjišťují vydání domácností v České republice

26

Úvěry v cizí měně? Ve firmách běžný jev

31

Největší digitální propast je na Vysočině

STATISTIKA&MY

ČASOPIS ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

05 | 2018 – ROČNÍK 8

TÉMA

Cestovní ruch

- Dokážeme změřit turistu?
- „Sklizeň“ v hotelech.cz
- Zpátky do Egypta
- Ekonomika cestovního ruchu
- Návštěvnost Česka vloni lámala rekordy

32,5 mil.

zahraničních návštěvníků přijelo v roce 2016 do České republiky

Zatímco návštěvník ze zahraničí při cestě do České republiky utratil v průměru 4 830 Kč, český účastník cestovního ruchu vydal průměrně 1 350 Kč.

ČSÚ na Twitteru

Česká i světová statistika
na Twitteru

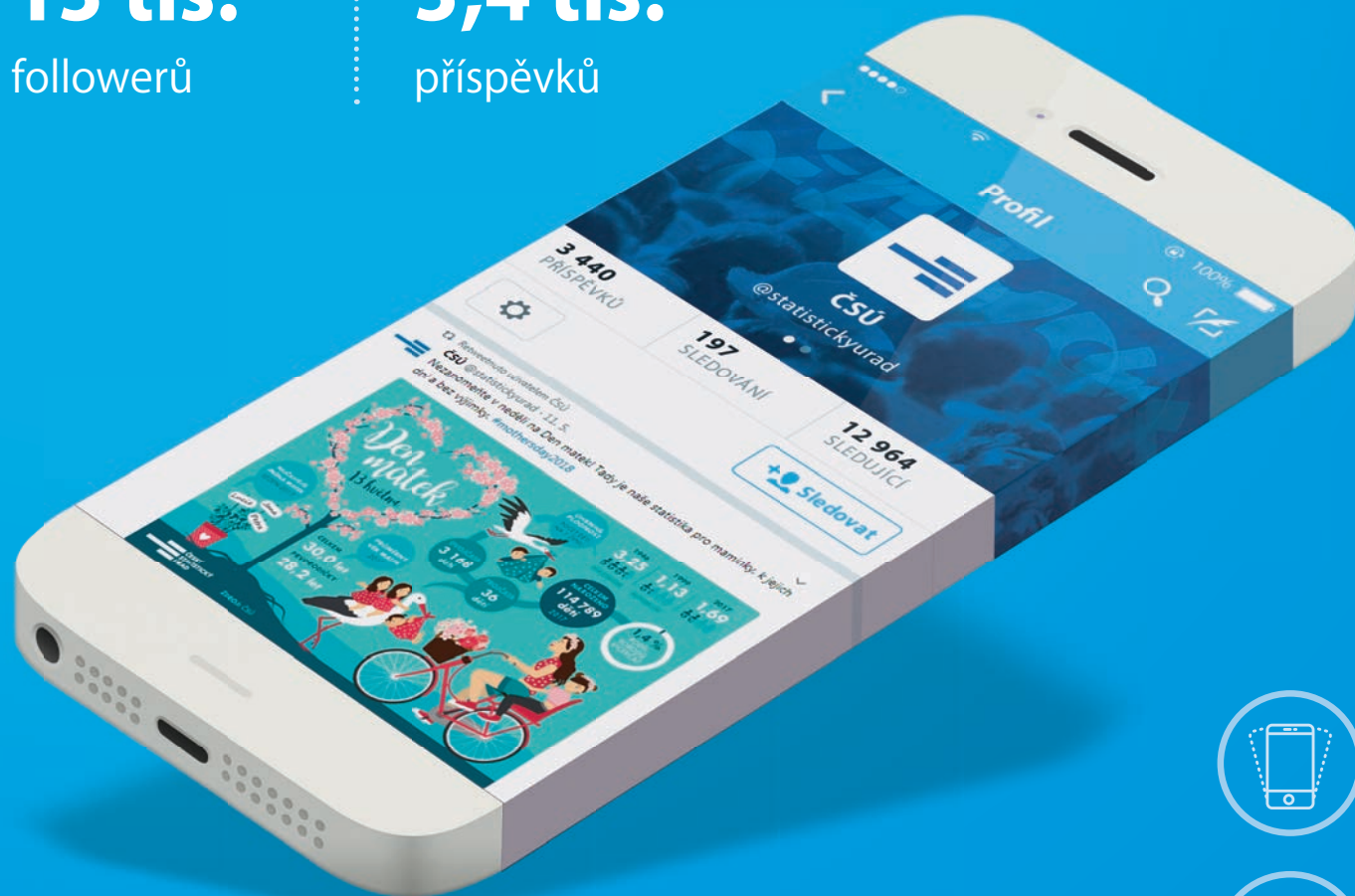
13 tis.

followerů

3,4 tis.

příspěvků

Sledujte nás na Twitteru, a neuteče vám
žádná zásadní novinka ze světa statistiky.

twitter.com/statistickyurad

Statistické informace pro každého

V Českém statistickém úřadě se snažíme aktivně poskytovat informace veřejnosti a šířit statistickou osvětu. Využíváme k tomu široké spektrum dostupných forem a komunikačních nástrojů. Informace zveřejňujeme na internetových stránkách, sociálních sítích, pořádáme tiskové konference, vydáváme tiskové zprávy, časopisy a prezentujeme výstupy statistických šetření formou vizualizací, otevřených dat, mobilních aplikací, výstav a dalšími způsoby. Podle principu rovného přístupu k informacím poskytujeme všechny statistické informace tak, aby k nim měli stejný přístup všichni uživatelé. Proto termíny publikování informací i větších revizí oznamujeme předem. Hlavním nástrojem pro zveřejňování statistických informací je internetová prezentace Úřadu – www.czso.cz. Všechny produkty (publikace, analýzy, časové řady, rychlé informace a tiskové zprávy) jsou zde dostupné zdarma. Uživatelé, kteří nemají přístup k internetu, mohou o produkty v okamžiku zveřejnění požádat na pracovištích informačních služeb. Jen v roce 2017 jsme na našich internetových stránkách publikovali 1 032 výstupů, nahráli 14,7 mil. nových údajů do veřejné databáze a zveřejnili 25 datových sad v otevřených formátech. Zaměstnanci informačních služeb vyřídili na 12 tis. dotazů. Kromě desítek prezentací pro odbornou veřejnost a studenty vysokých a středních škol jsme uspořádali 19 tiskových konferencí, vydali 107 tiskových zpráv a zodpověděli více než 1 250 přímých dotazů ze strany médií.

Na poslední dubnové tiskové konferenci jsme například ukazovali, že spolu s růstem ekonomiky a zvyšujícími se průměrnými výdělky rostou i roční příjmy českých domácností, že stále patříme ke státům s nejnižším podílem osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením a že nadále ubývá osob žijících v domácnostech, které si nemohou dovolit zaplatit neočekávaný výdaj a týdenní dovolenou. Zatímco v roce 2012 byla týdenní dovolená nedosažitelná pro 43,5 % domácností, v loňském roce si ji nemohla dovolit pouze čtvrtina. Pozitivní trendy se odrážejí i na ekonomice cestovního ruchu v České republice, o kterém se, mimo jiné, více dozvíte v tématu aktuálního vydání časopisu. V tom příštím se podrobněji zaměříme právě na životní podmínky tuzemských domácností.

Vážení čtenáři, věřím, že zůstanete nejen našimi věrnými čtenáři, ale i spokojenými uživateli statistických dat ČSÚ.

MICHAL NOVOTNÝ
šéfredaktor

STATISTIKA&MY

MĚSÍČNÍK ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU 05/2018
ROČNÍK 8, vychází 10x ročně

ADRESA REDAKCE: Český statistický úřad,
Na padesátém 81, 100 82 Praha 10
telefon: 274 054 248, e-mail: redakce@czso.cz

Jakékoli užití části nebo celku zde publikovaných informací je možné pouze za předpokladu uvedení zdroje (časopis ČSÚ Statistika&My).

REDAKCE: Michal Novotný (šéfredaktor), Alena Géblová (vedoucí redaktorka), Petra Báčová, Jan Ernest, Dalibor Holý, Eva Henzlerová, Tomáš Mládek, Jiří Novotný, Marie Průšová, Jaroslav Sixta, Karolína Sůkupová

REDAKČNÍ RADA: Ing. Josef Vlášek (předseda), Ing. Michal Novotný (místopředseda), doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D., Mgr. et Mgr. Alena Géblová, Ing. Eva Krumpová, Ing. Marek Rojíček, Ph.D., Egor Sidorov, Ph.D., Mgr. Jana Slavníková, Mgr. Irena Stupňánková, Ing. Pavla Trendová, Mgr. Ing. Martin Zelený, Ph.D.

LAYOUT ČASOPISU: Veronika Wölfelová, Jana Chocholoušová

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Jana Chocholoušová, Tomáš Kubašta
JAZYKOVÁ KOREKTURA: Jana Kasaničová, Vladimír Salavec
FOTOGRAFIE: archiv ČSÚ, shutterstock.com,

TISK: Jiří Bartoš – SLON, spol. s r. o.

VYDAVATEL: Český statistický úřad, www.statistikaamy.cz
ISSN 1804-7149, ev. č. MK ČR E 1992

7

Předsedu ČSÚ Marka Rojíčka navštívil jihokorejský velvyslanec Moon Seoung-hyun. Zajímal se o statistiky cestovního ruchu.

20

Na konci roku 2017 poprvé použili statistici web scraping k aktualizaci registru ubytovacích zařízení.

31

Zatímco ve skupině mladých do 25 let jsou on-line téměř všichni (97 %), podíl seniorů nad 65 let, kteří užívají internet alespoň jednou týdně, je zatím 27 %.

CESTOVNÍ RUCH

- 18 Dokážeme změřit turistu?
- 20 „Sklizeň“ v hotelech.cz
- 21 Zpátky do Egypta
- 22 Ekonomika cestovního ruchu
- 23 Růst trvá už čtyři roky

UDÁLOSTI

- 6 Sčítání 2021: otázek bude o polovinu méně
- 6 Projekty přeshraniční spolupráce
- 6 Královéhradecký kraj v mapách
- 7 Předseda jednal o cestovním ruchu, zdravotně postižených a digitalizaci
- 8 Průměrná mzda v nepodnikatelské sféře. Úspěšné řešení se nakonec našlo

ZE SVĚTA

- 10 Devět lidí z deseti dýchá znečištěný vzduch
- 11 Zemřelých cyklistů v Nizozemsku přibýlo
- 11 Nejvíce novinářů pracuje v Estonsku a Švédsku
- 11 Téměř polovina energie vyrobené z jádra pochází z Francie

ROZHOVOR

- 12 Přijetí eura se bát nemusíme

STATISTIKA ODVĚTVÍ

- 14 Návštěvnost Česka vloni lámala rekordy

MAKROEKONOMIKA A FINANCE

- 16 Relativní dluh se snížil

ROZHOVOR

- 24 Rodinné účty zjišťují vydání domácností v České republice

ANALÝZA

- 26 Úvěry v cizí měně? Ve firmách běžný jev

LIDÉ A SPOLEČNOST

- 28 Osob ve věku 65 a více let bylo poprvé více než 2 miliony
- 31 Největší digitální propast je na Vysočině

METODIKA

- 32 Jak na investice? Národní účty to řeší standardem ESA2010

O SLOŽITÉM JEDNODUŠE

- 38 Mezinárodní (ne)rovnatelnost

Proč Češi rádi cestují?

Na otázku, proč je pro obyvatele České republiky tak atraktivní cestovat, jsme se zeptali odborníků, kteří cestovní ruch pravidelně sledují. „Naše láska k turismu vychází určitě z naší historie a především z geografické polohy,“ řekl jeden z nich.

**PAVEL
VANČURA**

vedoucí oddělení
statistiky cestovního
ruchu ČSÚ

**PETR MANUEL
ULRYCH**

šéfredaktor
COT a iCOT.cz

**LADISLAV
KLIKA**

ředitel společnosti
MindBridge
Consulting, a. s.

**SOŇA
MACHOVÁ**

vedoucí oddělení
marketingového
výzkumu CCCR
– CzechTourism

**ONDRA
ŠPAČEK**

projektový manažer
CE-Traffic, a. s.

Oficiální statistika při šetření v domácnostech o domácím a vjezdovém cestovním ruchu rozlišuje pouze základní důvody pro cestování. Jsou jimi dovolená, návštěva příbuzných a známých, zdravotní pobyt, nákupy, ostatní soukromé důvody a služební důvody. Většina cest spadá do kategorie dovolená, rekreace a trávení volného času. Mnohem zajímavější by byla ale informace ve větším detailu. Nicméně toto již statistika podchytit dost dobře v celé rozmanité škále motivů nedokáže.

Lehká otázka, těžká odpověď. Protože po letech cestovatelského pústu už zase smíme a konečně na to i máme? Ano, to jsou logická a jistě platná vysvětlení. Osobně to ale vnímám i trochu rozporuplněji. Škarohlíd ve mně šeptá, že jsme národem věčných nespokojenců, kteří v zahraničí hledají to, čeho se jim nedostává doma. A to jen proto, aby při návratu mručeli, že moře bylo příliš slané, jídlo moc exotické a cizincům nebylo rozumět. Doufám však, že má pravdu spíše mé optimističtější já, jež říká cosi o tom, že jsme zvidavými potomky Holubů, Hanzelků a Zikmundů, kteří do světa vyrážejí s touhou poznávat a rozšiřovat si obzory...

Reprezentativní výzkum z listopadu 2017 říká, že na dovolenou cestujeme hlavně proto, abychom si užili léta (93 %), dostali se víc do přírody (83 %), relaxovali a „konečně si odpočinuli“ (77 %). Proč ale Češi rádi cestují doopravdy? Cestujeme proto, že cestují všichni? Možná. Cestování je ale hlavně zábavné, obohacuje život a představuje fyzický i myšlenkový pohyb, změnu a rozvoj. A přestože je třeba fyzicky i organizačně náročné, poznáváme díky němu nejen nové kraje, lidi, s větší či menší hloubkou i odlišné zvyklosti, ale také sebe samé a blízké osoby v situacích mimo stereotypní rámce běžné části roku. Pohyb je život. Cestování je pohyb.

Domácí cestovní ruch je pro Čechy atraktivní především z hlediska ceny. Česko také pro naše turisty a výletníky představuje známou a bezpečnou destinaci, ve které se nemusejí bát objevovat i nová a méně známá místa. Navíc zde odpadá jazyková bariéra, což je důležitý faktor pro stále poměrně velkou část české populace. Na svých výletech nejraději provozují rekreační turistiku, navštěvují historické a kulturní památky či vyrážejí do regionů, kde poznávají místní kulturu, tradice a gastronomii. Při výběru konkrétního místa je pro většinu českých turistů a výletníků zásadní pestrost a rozmanitost turistických atraktivit, ale i přírodních krás.

Češi byli vždy cestováním téměř posedlí. Určitě naše láska k turismu vychází z naší historie a především z geografické polohy. V historii mnoho významných Čechů vyraželo na blízké či i vzdálenější cesty – naši panovníci, šlechta, obchodníci... Přicházeli k nám noví zahraniční „přistěhovalci“ a ti zase probouzeli v lidech zvědavost a chuť poznat země za našimi pohraničními kopečky. Vzpomeňme jen Jiříkovo mírové poselstvo, Kryštofa Haranta nebo Karla Hynka Mácha. A když k tomu přidáme geografickou blízkost zajímavých cílů na všechny světové strany, pak tu máme velmi silný potenciál pro cestování našich milých Čechů.

KRÁTCE

Obchodní řetězec Albert se jako první zapojil do **poskytování tzv. scanner dat**, tedy údajů z pokladen obchodních řetězců, které ČSÚ využije pro statistiku cen zboží. O dalších možnostech úspěšného pilotního projektu hovořili místopředseda ČSÚ Jaroslav Sixta a ředitel kvality obchodního řetězce Albertu Pavel Mikoška na schůzce, která se konala 17. dubna.

Místopředsedkyně Eva Krumpová podepsala za ČSÚ smlouvu o vzájemné spolupráci s Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Univerzita totiž připravuje akreditaci oboru **aplikovaná informatika se zaměřením na státní správu**. Statistickí se budou podílet na výuce a studenti absolvují studijní praxe v Českém statistickém úřadu.

Místopředseda ČSÚ Jaroslav Sixta se na přelomu dubna a května setkal s makedonskými statistiky. Řešil s nimi zejména přípravu makedonských národních účtů, jejich automatizaci a také vylepšení výpočetního prostředí. **Technické asistence v Makedonii** poskytují čeští statistici již od roku 2007.

Sčítání 2021: otázek bude o polovinu méně

Vláda se 9. května zabývala Sčítáním lidu, domů a bytů v roce 2021. Díky on-line sčítání se rozsah terénních prací sníží na minimum. S komisařem se osobně setká jenom ten, kdo se v první fázi nesečte elektronicky.

Sečíst se bude při příštím cenzu mnohem snazší, domnívá se předseda ČSÚ Marek Rojíček: „Chceme, aby se co nejvíc lidí sečetlo on-line. Půjde to i přes mobil. A počet otázek bude o polovinu nižší než minule. Bude jich jen 23 namísto 47. Zmizí třeba otázky na rodinný stav, státní občanství nebo postavení v zaměstnání. Nebudeme se ptát ani na vybavení bytu teplou vodou nebo koupelnou.“

Díky on-line sčítání se rozsah terénních prací sníží na minimum. S komisařem se osobně setká jenom ten, kdo se v první fázi nesečte elektronicky.

Návrh věcného záměru zákona je rozsáhlý a obsahuje množství podrobných informací. Vláda proto rozhodla, že jeho projednávání přeruší a že budou probíhat další diskuse. Jediná připomínka, kterou kabinet v rámci projednávání měl, se týkala dodavatele terénních prací. Český statistický úřad tedy nyní bude ve spolupráci s příslušnými ministerstvy a Českou poštou na přímou žádost vlády České republiky zkoumat další možné způsoby, jak realizovat distribuci a sběr sčítacích formulářů.

PROJEKTY PŘESHraniční SPOLUPRÁCE

NA MAGISTRÁTU MĚSTA DĚČÍN SE 13. DUBNA KONALO ZASEDÁNÍ ČESKO-SASKÉ OPERAČNÍ PRACOVNÍ SKUPINY ÚZEMNÍ ROZVOJ V EUROREGIONU ELBE/LABE. ZA ÚŘAD SE HO ZÚČASTNILA PRACOVNICE KRAJSKÉ SPRÁVY ČSÚ V ÚSTÍ NAD LABEM MONIKA RAUŠEROVÁ.

Devatenáct českých a německých odborníků jednalo o dalším možném vývoji a spolupráci v oblasti regionálního rozvoje v euroregionu Elbe/Labe. Nováčky pracovní skupiny se tentokrát stali odborní zástupci z Krajského pozemkového úřadu pro Ústecký kraj – pobočky Děčín, kteří vyjádřili přání s euroregionem více spolupracovat.

Účastníci setkání dostali informace o malých i velkých projektech, jejichž cílem je další zintenzivnění přeshraniční spolupráce ve všech oblastech společenského života. Při té příležitosti se odborníci dozvěděli také o zajímavé publikaci Milana Jeřábka a Petra Lauterbacha Malé projekty přeshraniční spolupráce, která mapuje malé projekty v euroregionu Elbe/Labe v letech 2007–2013.

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ V MAPÁCH

DNE 18. DUBNA SE V BUDOVĚ KRAJSKÉHO ÚŘADU KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE USKUTEČNILO ÚVODNÍ SETKÁNÍ KE STRATEGII ROZVOJE KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE PO ROCE 2020. NA JEJÍ PŘÍPRAVĚ SE PODÍLÍ DVĚ STĚ ODBORNÍKŮ VČETNĚ ZÁSTUPCŮ ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU.

Setkání se zúčastnili především zástupci Královéhradeckého kraje a významní regionální partneři a odborníci, kteří jsou zároveň členy pracovních skupin Regionální stálé konference Královéhradeckého kraje a také Krajské správy ČSÚ v Hradci Králové.

Výsledkem dlouhodobé spolupráce krajských statistiků a Centra investic, rozvoje a inovací Hradec Králové je soubor map o Královéhradeckém kraji až do úrovně obcí.

Publikace Královéhradecký kraj v mapách je tematicky rozdělena na sociodemografické ukazatele, ekonomické ukazatele, environmentální ukazatele, dotace a územní dimenzi v kraji. Díky tomu se stane zejména podkladem pro jednání odborníků, například při tvorbě nové strategie rozvoje Královéhradeckého kraje na období 2021+.

 bit.ly/2rM71Z5, bit.ly/2wHrBzH

PŘEDSEDA JEDNAL O CESTOVNÍM RUCHU, ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH A DIGITALIZACI

VE FUNKCI PŘEDSEDY ČSÚ NENÍ MAREK ROJÍČEK JEŠTĚ ANI PŮL ROKU, ALE V JEHO PRACOVNĚ HO V DUBNU JIŽ NAVŠTÍVILI JIHOKOREJSKÝ VELVYSLANEC, ČESKÁ OMBUDSMANKA A STÁLÝ PŘEDSTAVITEL ČESKÉ REPUBLIKY PŘI ORGANIZACI PRO HOSPODÁŘSKOU SPOLUPRÁCI A ROZVOJ.

◀ Jihokorejského velvyslance Moon Seoung-hyuna zaujaly statistiky cestovního ruchu.

Jihokorejský velvyslanec Moon Seoung-hyun navštívil 25. dubna Český statistický úřad. S předsedou Markem Rojíčkem debatovali například o statistikách cestovního ruchu. Domluvili se také, že statistické úřady obou zemí podepíší memorandum o spolupráci.

S ombudsmankou Annou Šabatovou jednal předseda Marek Rojíček 24. dubna. Hovořili spolu o statistických zjišťováních, která se týkají osob

se zdravotním postižením. Veřejná ochránkyně práv se zajímala například o to, která užitečná data může ČSÚ poskytnout. Tématem jednání předsedy ČSÚ Marka Rojíčka se stálým představitelem ČR při OECD Petrem Gandalovičem, které se uskutečnilo 26. dubna, bylo například zapojení OECD do řešení otázek spojených s digitalizací včetně dopadů na statistiky. Jednali také o možnosti stáží pro experty ČSÚ.

▲ Ombudsmanka Anna Šabatová projevila zájem o data o zdravotně postižených.

▲ Stálý představitel ČR při OECD Petr Gandalovič řeší dopady digitalizace na statistiku.

KRÁTCE

Předseda ČSÚ Marek Rojíček a místopředseda Úřadu Jaroslav Sixta jednali 10. května v Bohdanči se zástupci České národní banky a Ministerstva financí. Ladili, mimo jiné, přípravu **na revizi národních účtů a platební bilance v roce 2020**.

Ve dnech 26. až 27. dubna se setkali **vedoucí informačních služeb ČSÚ** ve školicím středisku Nejvyššího kontrolního úřadu v Přestavlkách. Probírali regionální databáze či mezinárodní data a jejich využití v praxi.

Tématem devátého ročníku odborného semináře Výzkum, vývoj a inovace ve statistikách a analýzách, který se letos uskutečnil 25. dubna v Praze, byl **Podnikový výzkum a jeho podpora**. ČSÚ s Technologickým centrem Akademie věd ČR pořádají semináře již od roku 2010.

Krajská rodinná politika se projednávala 17. dubna u kulatého stolu v Karlových Varech. Vedoucí oddělení informačních služeb krajské správy Martina Soukupová na něm prezentovala data z publikace **Mladá generace v Karlovarském kraji – 2016**.

Průměrná mzda v nepodnikatelské sféře. Úspěšné řešení se nakonec našlo

O problematice publikování průměrné mzdy v nepodnikatelské sféře se živě diskutovalo od roku 2016. Dnes již můžeme konstatovat, že Český statistický úřad našel společně s partnery řešení, které je oboustranně přijatelné.

JAROSLAV SIXTA
místopředseda ČSÚ

Průměrnou mzdu česká a dříve československá statistika publikuje již mnoho let. Jde o oblast, která se na první pohled jeví jako velmi jednoduchá, vždyť data pocházejí z dobře designovaných statistických šetření s vysokou mírou responze. Zjednodušeně tedy lze sečíst vyplacené mzdové prostředky ve všech podnicích a institucích v České republice a vydělit je příslušným počtem zaměstnanců. Průměrnou mzdu můžeme počítat na fyzické osoby nebo na tzv. přepočtené počty fyzických osob, kde bereme v úvahu rozsah jejich pracovního úvazku. Publikování těchto dat podle odvětví ekonomických činností nebo podle institucionálních sektorů nepředstavuje díky funkčnímu registru ekonomických subjektů žádný problém.

PROBLÉMEM SE STALA NOVÁ EVROPSKÁ PRAVIDLA

Celá řada uživatelů se oprávněně tázala ČSÚ, proč tedy není možné také pokračovat v publikování průměrné mzdy v nepodnikatelské sféře. Otázka jednoduchá, ale odpověď jednoduchá není. Problémem bylo to, že definice nepodnikatelské sféry byla navázána na dnes již neplatný standard národního účetnictví ESA1995. V rámci původní definice stačilo sečíst údaje za sektor vládních institucí a za sektor neziskových institucí sloužící domácnostem. Tato data však od roku 2016 nebyla k dispozici, neboť ČSÚ, stejně jako všechny statistické úřady zemí Evropské unie, přešel na nový standard ESA2010. I v tomto novém standardu tyto sektory existují, ale mají jiný obsah.

Problematickým se také ukázalo, že nová pravidla (ESA2010), obdobně jako ta původní, jsou stanovena poměrně vágně a bez výkladové praxe Eurostatu jsou téměř neaplikovatelná. Český statistický úřad se tak dostal do nepříjemné situace, kdy nemohl použít nová ani původní pravidla. Po řecké krizi navíc Eurostat významně zpřísnil svůj přístup k sektoru vládních institucí. Kombinace původních pravidel a aktuální výkladové praxe pak ale nedávaly smysl.

Pro jednoduchost si aplikaci výkladové praxe můžeme představit jako definici toho, co je výnos (tržba) a co je, či není náklad bez ohledu na to, jakým způsobem je daná položka zachycena v českém účetnictví.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD SE DO POTÍŽÍ NEDOSTAL VLASTNÍ VINOU

Statisticy diskutovali s uživateli ekonomických informací a našli řešení použitelné v praxi, a to jiné podobné třídění. Překážkou se ale stal zákon č. 236/1995 Sb. (zjednodušeně o platech ústavních činitelů), který údaj ČSÚ explicitně zmiňuje. Statisticy se proto snažili přesvědčit své partnery o nutnosti změny zákona, což se jim však nepodařilo. Ani řada jednání, která se v minulosti k tomuto tématu uskutečnila, žádný praktický posun nepřinesla. Ke shodě se konečně statisticy dopracovali až na konci roku 2017, kdy objevili způsob, jak publikovat údaj o průměrné mzdě v nepodnikatelské sféře, a to bez změny zákona. Díky tomu se ČSÚ neocitl ve vakuu, kdy by definice nepodnikatelské sféry, a tím tedy výše platové základny ústavních činitelů byla závislá pouze na jeho rozhodnutí.

Společné kompromisní řešení našli v rámci pracovní skupiny zástupci Českého statistického úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva spravedlnosti. Instituce se dohodly na transparentním vymezení nepodnikatelské sféry, které zaručuje kontinuitu s předcházejícím výpočtem. Sice to neznamená, že výpočet bude naprosto identický, ale byla nadefinována množina jednotek tak, aby ze statistického hlediska nedošlo k výrazným odchylkám. Výpočet zůstane dostatečně robustní i v případě změn v ekonomice. Navrhovaný postup pak statisticy otestovali na historických datech.

DEFINICE NEPODNIKATELSKÉ SFÉRY JE ZALOŽENA NA PRÁVĚ PŘIPRAVOVANÉM NAŘÍZENÍ VLÁDY

Princip, na kterém se zástupci pracovní skupiny dohodli, je stejný, jako když si uživatel ČSÚ objednávací specifické výstupy z různých šetření. V tomto případě vláda ČR požaduje od ČSÚ pravidelné dodávání nezávislých a nezkrácených odhadů za množinu subjektů, které ve shodě s odborníky nadefinovala jako nepodnikatelskou sféru. Tento způsob je zcela v souladu s tuzemskou i mezinárodní legislativou i dobrou statistickou praxí a nijak neohrožuje nezávislost ČSÚ. Údaje o průměrné mzdě v nepodnikatelské sféře pro účely zákona budou vydávány jednou za rok na internetových stránkách ČSÚ, a to vždy k 30. září za předcházející rok.

»
Údaje o průměrné mzdě v nepodnikatelské sféře pro účely zákona budou vydávány jednou za rok na internetových stránkách ČSÚ, a to vždy k 30. září za předcházející rok.

Demografie

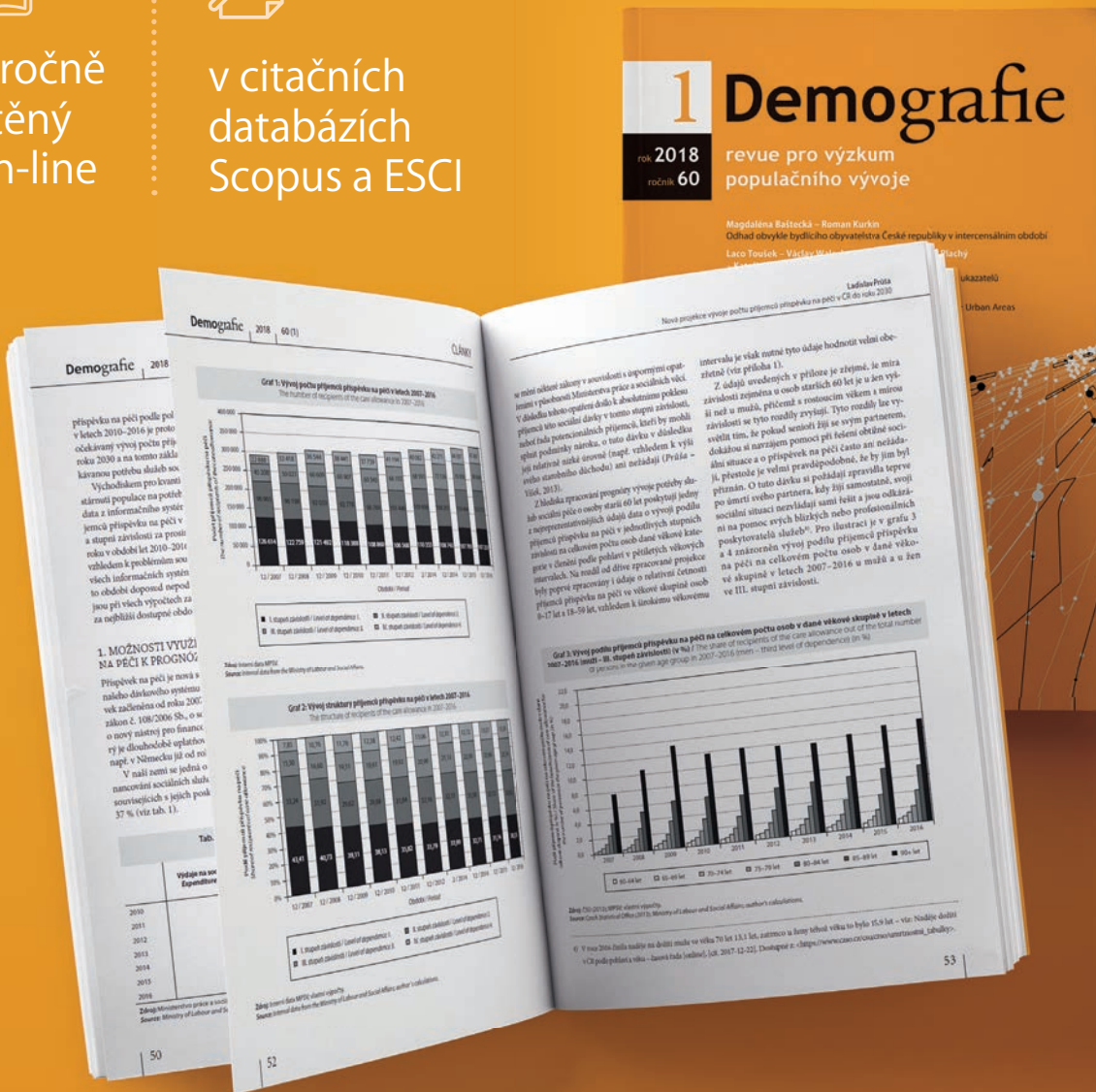
Odborný recenzovaný demografický časopis ČSÚ

4x ročně
tištěný
i on-line

v citačních
databázích
Scopus a ESCI

KRÁTCE

Nizozemsko je největším světovým obchodníkem s kakaem. Tamní společnosti mají ve svých rukou pětinu světového obchodu. Téměř třetina kakaia pochází z produkce dle zásad trvale udržitelného rozvoje.

bit.ly/2rx9KFG

Ruská federace si i v roce 2016 udržela pozici jedničky na trhu s diamanty.

Tato pozice jí patří jak z hlediska objemu diamantů (29 % světového obchodu), tak i z hlediska ceny obchodovaných drahých kamenů (32 %). Druhé místo podle obou kritérií patří Botswaně (16, resp. 23 %). Objemem produkce je třetí Demokratická republika Kongo (12 %). Stejný procentní podíl podle ceny patří Kanadě.

bit.ly/2rwApmU

Na konci roku 2017 islandský statistický úřad evidoval **ženy na vrcholných pozicích** ve čtvrtině podniků. Zatímco do roku 2012 ženy častěji šéfovaly společně s méně než 50 zaměstnanci, od roku 2013 má ženu na pozici vrcholového manažera již více než třetina firem s 50 a více zaměstnanci.

bit.ly/2wsYG2b

Devět lidí z deseti dýchá znečištěný vzduch

Sedm milionů lidí na celém světě každoročně umírá v důsledku znečištění ovzduší. Nejvíce znečištěnými městy jsou podle zprávy Světové zdravotnické organizace (WHO) indická metropole Dillí a egyptská Káhira, následují bangladéšská Dháka, Bombaj v Indii a čínský Peking.

EVA HENZLEROVÁ
odbor vnější komunikace

Na celém světě dýchá 90 % osob znečištěný či přímo velmi nebezpečný vzduch. Podle nové zprávy WHO se za posledních šest let tento údaj prakticky nezměnil. Ve vyspělých zemích se kvalita ovzduší sice zlepšuje, v řadě rozvojových států je však situace naopak čím dál horší. Míra znečištění ovzduší se odvíjí nejen od ochoty vlád proti tomu bojovat, ale také do značné míry závisí na finančních možnostech politiků příslušných zemí. Více než devět z deseti úmrtí, k nimž přispívá znečištění ovzduší, připadá na země s nízkými či středními příjmy, jedná se zejména o oblasti Asie a Afriky.

Ve zprávě WHO je sice uvedeno, že mezi roky 2010 a 2016 se koncentrace prachových částic menších než deset mikrometrů a částic menších než 2,5 mikrometru ve více než 57 % amerických měst a ve více než 61 % měst v Evropě snížila, avšak v jiných částech světa byl trend opačný. Nejrychleji se míra znečištění ovzduší zvyšovala v jižní a jihovýchodní Asii a také na Blízkém východě. Zdaleka nejhůř na tom jsou Dillí a Káhira, kde průměrná hustota prachových částic menších než deset mikrometrů více než desetinásobně překračuje bezpečnou hladinu stanovenou WHO. Hodnoty polévatého prachu v ovzduší Dháky, Bombaje či

Pekingu překračují tuto hranici pětinasobně. Svou roli v tom bezesporu hrají nejen stále se zvětšující průmyslové podniky, ale především malí znečišťovatelé. K nim patří i ti, kterým zlepšující se osobní ekonomická situace umožnila vyměnit obyčejné jízdní kolo za malý motocykl. Zde je namístě upřesnit, že tento motocykl často slouží k dopravě celé, mnohdy velmi početné rodiny, takže jeho kapacita je více než využita.

Zmíněný polévatý prach obsahuje škodliviny, jako jsou sulfáty, nitráty a oxid uhelnatý. Proniká hluboko do plic a kardiovaskulárního systému, čímž vážně ohrožuje lidské zdraví. Zhruba čtvrtina úmrtí na selhání srdce či mozkovou mrtvici může být připsána znečištění ovzduší, uvádí ve své zprávě WHO. V případě úmrtí na rakovinu plic byla nemoc dle WHO až z 29 % způsobena právě znečištěným ovzduším a u chronické obstrukční plicní nemoci to je dle odhadu WHO 43 %.

Znečištění vnitřního ovzduší se podílí na 3,8 milionu úmrtí ročně. Přispívá k tomu fakt, že rodiny v chudých zemích používají k vaření a vytápění dřevo, uhlí a petrolej. Vnější ovzduší znečišťují převážně emise z průmyslových podniků a dopravy.

bit.ly/2Kw31oo

ZEMŘELÝCH CYKLISTŮ V NIZOZEMSKU PŘIBYLO

POČET MRTVÝCH PŘI DOPRAVNÍCH NEHODÁCH SE V NIZOZEMSKU DLOUHODOBĚ SNIŽUJE. ZATÍMCO V ROCE 1996 NIZOZEMSKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD EVIDOVAL 1 251 ZEMŘELÝCH, V ROCE 2017 ZEMŘELO V NIZOZEMSKU PŘI DOPRAVNÍCH NEHODÁCH 613 OSOB.

Mezi těmi, kteří v uplynulém roce zahynuli na nizozemských silnicích, bylo 206 cyklistů (o 17 více než v předchozím roce a nejvíce za posledních 10 let) a 201 řidičů či členů posádky motorových vozidel. Vloni tak bylo poprvé více mrtvých z řad cyklistů než mezi automobilisty. Každý čtvrtý zemřelý cyklista jel na elektrokole. Dále úřad zaznamenal při dopravních nehodách úmrtí 58 chodců, 51 motocyklistů, 41 řidičů mopedů a 25 uživatelů vozítek na podporu mobility. Dva ze tří zemřelých cyklistů byli starší 75 let. Tento podíl zůstává vysoký i po přepočtu na 100 tis. obyvatel dané věkové skupiny, neboť osoby starší 75 let jsou již jen

„sváteční jezdci“, kteří denně ujedou průměrně 1,35 km. Ve všech věkových skupinách bylo více úmrtí mezi cyklisty než mezi cyklistkami, přestože v užívání tohoto dopravního prostředku mezi nimi takřka nejsou žádné rozdíly.

bit.ly/2KKfiW6

NEJVÍC NOVINÁŘŮ PRACUJE V ESTONSKU A ŠVÉDSKU

ZA POSLEDNÍCH PĚT LET PŘIBYLO V EVROPSKÉ UNII 38 TIS. NOVINÁŘŮ, COŽ ZNAMENALO ZHRUBA 10% NÁRŮST. NOVINÁŘI TAK PŘEDSTAVUJÍ 0,2 % VŠECH ZAMĚSTNANCŮ.

Zvyšující se počet novinářů vyplynul z údajů za rok 2017, které u příležitosti světového Dne svobody tisku (3. května) letos zveřejnil Eurostat. Nejvíce novinářů pracuje v Estonsku a ve Švédsku – v obou zemích tvoří 0,5 % ze všech zaměstnanců. Dalšími zeměmi s vysokým podílem žurnalistů jsou Nizozemsko, Finsko nebo Německo. Na opačném konci stupnice se nacházejí Slovensko a Polsko (0,1 %), následované Itálií, Českou republikou, Belgií, Francií a Maďarskem. Celkově bylo ve vydavatelských službách zaměstnáno 1,2 mil. osob. V oblastech informačních činností, jako jsou zpracování dat, hostování webových stránek nebo práce ve zpravodajských agenturách, pracovalo téměř 0,5 mil. zaměstnanců.

bit.ly/2wbSYSi

TÉMĚŘ POLOVINA ENERGIE VYROBENÉ Z JÁDRA POCHÁZÍ Z FRANCIE

MEZI LETY 1990–2016 STOUPLA V EU VÝROBA ELEKTRINY Z JÁDRA O 5,6 %. TAKTO VYROBENOU ELEKTRINU PRODUKOVALA PODLE EUROSTATU POLOVINA ČLENSKÝCH ZEMÍ UNIE.

Nejvíce vzrostla v České republice, a to o 91,5 %. Německu se produkce jaderné energie ve stejném období snížila o 44,5 % a Litva v roce 2009 ukončila provoz všech svých jaderných elektráren.

Kromě ČR se výrazně zvýšila produkce jaderné energie také ve Francii, Slovinsku, na Slovensku, ve Finsku a v Maďarsku. Zde však byl růst výrazně nižší, pohyboval se v rozmezí od 28,4 % ve Francii do 16,9 % v Maďarsku. Pokles produkce pak kromě Německa a Litvy zaznamenalo Švédsko, a to o 7,6 %.

Eurostat upozornil, že období let 1990–2016 lze rozdělit na dvě etapy. Od začátku sledovaného období do roku 2004 se produkce jaderné energie zvýšila o více než čtvrtinu (27 %) až na rekordních 1,0084 mil. GWh. Mezi roky 2004–2016 pak o 17 % klesla. V roce 2016 celková produkce činila 839,7 tis. GWh. Jaderné elektrárny se tak na výrobě elektřiny v EU podílely 25,8 %.

Hlavním producentem jaderné energie v EU zůstávala Francie. Tamní elektrárny měly na celkové produkci jaderné energie v Unii podíl 48 %. Následovalo Německo s 10% podílem, Velká Británie s 8,5 %, Švédsko se 7,5 % a Španělsko se 7,0 %. Těchto pět zemí mělo na celkové produkci jaderné energie v EU více než čtyřpětinový podíl.

bit.ly/2wp3zt3

Přijetí eura se bát nemusíme

Od ekonomického zdraví eurozóny se odvíjí i zdraví české ekonomiky, tvrdí Oldřich Dědek, člen bankovní rady České národní banky. Jelikož jsme s eurozónou úzce propojeni, je nutné si odpovědět na otázku, zda máme ambice podílet se na dalším směřování eurozóny, anebo máme být pasivním příjemcem změn, uvažuje český ekonom, který dříve zastával funkci národního koordinátora pro zavedení eura v ČR.

**MICHAL
NOVOTNÝ**
šéfredaktor

V Česku roste ekonomika, firmy a domácnosti utrácejí, zvyšuje se inflace. Máte nějakou dobrou radu pro tvůrce hospodářských a sociálních politik?

Ano, tuzemské ekonomice se daří, a přitom inflace se pohybuje kolem 1,8 %. V takovýchto dobrých časech, které zažíváme, je vhodné se zaměřit na dlouhodobé výzvy. Stále nám chybí věrohodná penzijní reforma, je nutné více investovat do infrastruktury, zkvalitnit je třeba strukturu pracovní síly. Abychom udržitelným způsobem konvergovali k vyspělejším zemím EU, není možné jen zvyšovat mzdy. V první řadě je třeba zvyšovat naši konkurenceschopnost.

Máte nějaké obavy z budoucího vývoje? Co dělat pro to, aby se neopakovala realitní krize?

Ekonomika roste, bankovní sektor je kapitálově dobře vybaven, přesto bych upozornil na riziko rychlého zvyšování zadluženosti českých domácností. Drtivá většina úvěrů je čerpána na bydlení a zájem o nové hypotéky zůstává vysoký. V tom spatřuji určitý možný problém pro finanční stabilitu. Je krajně nežádoucí, aby v horších časech, které jednoho dne přijdou, se dlužníci dostávali do situace, že nejsou schopni úvěry splácet. Proto se ČNB snaží vyvíjet tlak na banky, aby úvěry poskytovaly obezřetně. Důležitou roli rovněž přisuzujeme zvyšování finanční gramotnosti samotných českých občanů.

Můžete s odstupem zhodnotit intervenci ČNB v držení kurzu u 27 korun za euro? ČNB vydala stovky miliard korun. Stálo to za to? Jak to ovlivnilo český export?

Fakta jsou taková, že během finanční krize naše ekonomika začala ztrácet dech a inflace hrozila překlopením do záporných hodnot. ČNB nejprve snížila sazby na technickou nulu a poté měla na vybranou: buď nedělat nic a přihlížet hospodářskému poklesu, nebo zasáhnout, tak jako zasáhly i jiné centrální banky. Rozhodla se devizovými intervencemi nedovolit kurzu klesnout pod 27 korun za euro. Slabší kurz pomohl v těžkých chvílích exportu. Hrozba deflace je dnes již minulostí, ekonomika úspěšně roste, míra nezaměstnanosti je na historickém minimu, do státního rozpočtu díky dobré kondici české ekonomiky

přitékají vyšší daňové příjmy. ČNB má spočítáno, že vzniklou účetní ztrátu uhradí z budoucích výnosů devizových rezerv. Stálo-li to za to, o tom se bude debatovat ještě dlouho.

Jaké jsou největší výhody zavedení eura?

Česká republika má tradičně velmi silné vazby na země platící eurem. S eurozónou je provázána nejen obchodně, ale i finančně a vlastnický. Mezi nesporné výhody společné měny patří odstranění významné části kurzového rizika pro firmy obchodující se zahraničím a snížení nákladů na měnové konverze. Zmínit je třeba též vyšší atraktivitu české ekonomiky pro zahraniční investory. A konečkonců z eura mají prospěch i běžní občané, jak to dokládají pravidelná šetření Eurobarometru. Eura není třeba se bát, vždyť je zavedeno již v 19 zemích EU s více než 330 miliony obyvatel.

V čem je přijetí eura pro nás nevýhodné?

Jako základní nevýhoda je uváděna ztráta vlastní měnové politiky a nemožnost využívání kurzu koruny jako stabilizačního mechanismu. Já sám jsem však s používáním těchto argumentů velmi opatrný, protože nezávislost měnové politiky v ekonomice našeho typu má své zřetelné limity a jako člen vnitřního trhu EU bychom kurzové otázky měli považovat za věc společného zájmu. Řada z uváděných nevýhod členství v eurozóně, jako jsou například rozdílné cenové a mzdové hladiny v ČR a eurozóně, navíc často nemá s eurem mnoho společného.

Je ČR na euro připravena? Nehrozí nám ještě další růst cen nemovitostí a s tím související růst nájmů? Porostou kromě cen dostatečně i platy?

Připravenost na členství v eurozóně je standardně hodnocena podle plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a nově i podle stavu makroekonomických nerovnováh. Zde si česká ekonomika vede velmi dobře. Takže po formální stránce je česká ekonomika připravena. Jinou otázkou zůstává, jaká další dodatečná kritéria si na sebe uvalíme sami. Jeden by chtěl rychleji snížit odstup mezd, druhý více posílit kurz, třetí neručit za závazky jiných zemí. Je na vládě, aby si v této bilanci dodatečných požadavků udělala jasno a podle toho se rozhodla.

»
Nezávislost měnové politiky v ekonomice našeho typu má své zřetelné limity a jako člen vnitřního trhu EU bychom kurzové otázky měli považovat za věc společného zájmu.

prof. Ing. Oldřich Dědek, CSc.

V letech 1999 až 2005 viceguvernér a člen bankovní rady České národní banky, od roku 2007 národní koordinátor pro zavedení eura v ČR, od února 2017 opět člen bankovní rady ČNB. Vede katedru makroekonomie a ekonometrie na Institutu ekonomických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy.

Kdy by měla ČR podle vás přijmout euro?

Rozhodnutí o termínu přijetí eura je výsostně politické. Je však třeba zdůrazňovat, že mezi rozhodnutím o přijetí eura a jeho faktickým zavedením uplynou minimálně tři roky. Jinými slovy, toto rozhodnutí je vysoce strategické a vpřed hledící. Mnohem více než aktuální situací by mělo být podepřeno vizí, kam chce naše země patřit a jak intenzivně se chce podílet na rozvoji integračního uskupení, které nás velmi zásadním způsobem ovlivňuje.

Co by se stalo, kdyby Česko euro nepřijalo?

V Evropě nalezneme prosperující země, které eurem neplatí, dokonce nemusejí být ani členy EU. Nepřijetí eura v ČR tudíž není důvodem pro vymyšlení katastrofických scénářů. To ale nic nemění na skutečnosti, že od ekonomického zdraví eurozóny se odvíjí i zdraví české ekonomiky, která je s eurozónou propojena nesčetnými ekonomickými pouty.

Takže se opět vracíme k otázce, zda máme spíše ambice podílet se na dalším směřování eurozóny, nebo máme být pasivním příjemcem změn v tomto integračním celku.

Co by na to řekli vaši studenti?

Asi by bylo lepší zeptat se nějakým způsobem přímo jich, protože je to právě o jejich budoucnosti. Atmosféra na Institutu ekonomických studií, kde si udržuji částečný úvazek, je vysoce kosmopolitní. Na přednáškách mám mnoho zahraničních studentů, zatímco ti naši získávají zkušenosti na zahraničních univerzitách. Na jiných českých vysokých školách je to podobné. Takže si myslím, že ve vysokoškolském prostředí by značná část mladých lidí, kteří již uvažují v evropském měřítku, byla pro přijetí eura a nehorovali by pro zachování vlastní národní měny.

Jakou roli či pověst má u dnešních studentů statistika?

Statistika představuje pro studenty perspektivní obor tím, že nabízí účast v široce rozvětvené mezinárodní síti statistických pracovišť. Být členem mezinárodní statistické komunity je atraktivní a nabízí příležitost pro další vzdělávání, dobré profesní uplatnění a užitečné kontakty. Statistika kombinovaná s matematikou a se znalostí informačních technologií se stává prestižním mezinárodním studijním oborem se vznešeně znějícím názvem „data science“.

Jak vnímáte současnou statistiku z pohledu člena bankovní rady ČNB?

Přestože statistika v centrální bance nepatří ke „core byznysu“, bez kvalitního datového servisu se dnes nic neobejde. ČNB nemůže být datově slepá ve svých hlavních činnostech, což jsou měnová politika, finanční stabilita či dohled nad finančním trhem. Získávání informací o stále složitějších produktech finančního trhu a monitorování dramaticky rostoucího objemu mikrodat finančních institucí vyžaduje kvalifikované pracovníky a důmyslné informační systémy. Proto je ze strany bankovní rady ČNB této oblasti věnována mimořádná pozornost.

Jak hodnotíte vzájemnou spolupráci České národní banky a Českého statistického úřadu?

Vztahy obou institucí jsou bez nadsázky nadstandardní. Již od poloviny devadesátých let ČNB a ČSÚ intenzivně spolupracují v oblasti metodické i v oblasti výměny dat. Jsou ustaveny společné platformy spolupráce na úrovni managementu i na expertní úrovni. To nám vytváří dobrý obraz naší republiky v zahraničí, zejména pak vůči Evropskému statistickému úřadu a Evropské centrální bance. Společných témat k řešení není málo. Zmínit bych mohl namátkou otázky související s jednotnou klasifikací finančních institucí či s jednotnou evidencí vývozu a dovozu. Mít dobré vztahy se prostě oboustranně vyplácí.

Návštěvnost Česka vloni lámala rekordy

Ubytovací statistika zaznamenala loni rekordní počty příjezdů a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních. Návštěvnost poprvé překročila hranici 20 mil. příjezdů a počet přenocování dosáhl 53 milionů nocí. V relativním vyjádření se počet hostů meziročně zvýšil o 8,8 % a počet přenocování o 7,1 %.

ROMAN MIKULA
oddělení statistiky cestovního ruchu

Podle definitivních výsledků návštěvnosti přijelo loni do hromadných ubytovacích zařízení celkem 20 mil. hostů. Jde o nejlepší výsledek ubytovací statistiky za dobu její existence. Meziročně ubytovacích služeb využilo o 1,6 mil. hostů více než v roce 2016.

JIŽ NĚKOLIK LET SE NÁVŠTĚVNOST ZVYŠUJE

Při srovnání například s rokem 2012 se loňské počty příjezdů zvýšily o více než 4,9 mil. hostů, tedy o jednu třetinu. Rozdělení hostů na domácí a zahraniční klientelu bylo v roce 2017 mírně ve prospěch nerezidentů, 50,8 %. Podíl cizinců na příjezdech je stabilní a pohybuje se dlouhodobě mezi 50 až 52 %. Počet návštěv nerezidentů se loni zvýšil o 9,0 % a tempo růstu příjezdů domácí klientely vzrostlo o 8,5 %.

Také počty přenocování byly loni vyšší než v předchozích letech. Celkově bylo v hromadných ubytovacích zařízeních uskutečněno 53,2 mil. nocí, což bylo o 7,1 % více než v roce 2016. Rovněž tento ukazatel stanovil nové historické maximum. Meziroční dynamika růstu byla vyšší u nerezidentů (+8,2 %), kteří si také absolutně připsali více přenocování (27,0 mil.). Domácí hosté realizovali celkem 26,3 mil. nocí, což představovalo navýšení o 6,0 %.

Průměrná doba pobytu zůstala loni na stejné úrovni jako v předchozích letech. Průměrně se host

ubytoval na 2,7 noci, v místě ubytování tedy zůstal 3,7 dne. Dlouhodobě se však potvrzuje trend postupného zkracování pobytů. Pro porovnání – v roce 2000 zůstal host ubytovaný v průměru na 4,1 noci.

VÍCE HOSTŮ PŘIJELO TAKÉ DO KRAJŮ

V regionálním pohledu vykazala ubytovací zařízení zvýšení návštěvnosti ve všech krajích. Nejvíce se v loňském roce dařilo provozovatelům na jižní Moravě, kde se meziročně zvýšil počet příjezdů o 14,5 %. V tomto kraji přivítali o 16,2 % více zahraničních návštěv a o 13,6 % domácích hostů. Jihomoravský kraj se tak stal po Praze druhým nejnavštěvovanějším regionem Česka.

Dominance Prahy pokračovala i loni, kdy si hlavní město vybralo pro svůj pobyt 38,3 % ze všech ubytovaných hostů. Jedná se o klíčovou destinaci zejména u nerezidentů. Téměř dvě třetiny zahraničních hostů (64,6 %) se ubytovaly v pražských zařízeních. Podíl hlavního města na příjezdech rezidentů nebyl tak dominantní a činil 11,1 %. Domácí hosté více preferovali jižní Moravu (12,7% podíl na příjezdech), poté následovala Praha a na třetím místě se umístily jižní Čechy s podílem 10,4 %.

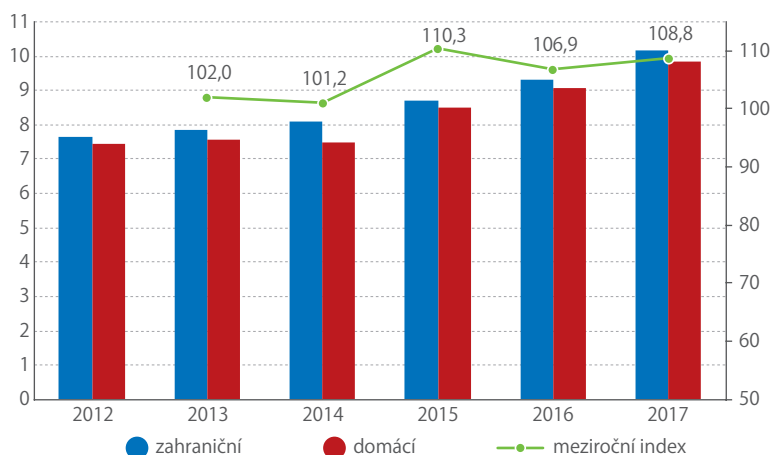
HLAVNÍ ZDROJOVÉ ZEMĚ INCOMINGU

V České republice se loni ubytovalo 10,2 mil. zahraničních hostů, což představovalo 9% nárůst. Klíčovou zdrojovou zemí incomingu je pro příjezdový cestovní ruch stále Německo, odkud přijely zhruba dva miliony hostů, což bylo o 4,3 % více než v roce 2016.

Druhou nejpočetnější skupinu v ubytovacích zařízeních tvořili hosté ze Slovenska se 682 tis. příjezdy, což představovalo navýšení o 6,2 %. Na třetím místě se umístili turisté z Polska (576 tis. hostů, +6,3 %). Dalšími zdrojovými zeměmi pro příjezdy nerezidentů byly Rusko, Spojené státy americké nebo Velká Británie. V loňském roce rovněž pokračoval zvýšený zájem o ubytování u turistů z Asie. Z deseti nejvýznamnějších zdrojových zemí se nejvíce dařilo příjezdům z Číny s meziročním zvýšením o 37,7 %. Také hosté z Jižní Koreje navýšili své návštěvy v Česku meziročně o 27,6 %.

Česko se po několika letech znovu stalo oblíbenou destinací hostů z Ruské federace. Od března 2014

POČTY REZIDENTŮ A NEREZIDENTŮ (mil.), MEZIROČNÍ INDEX HOSTŮ CELKEM (%)

Zdroj: ČSÚ

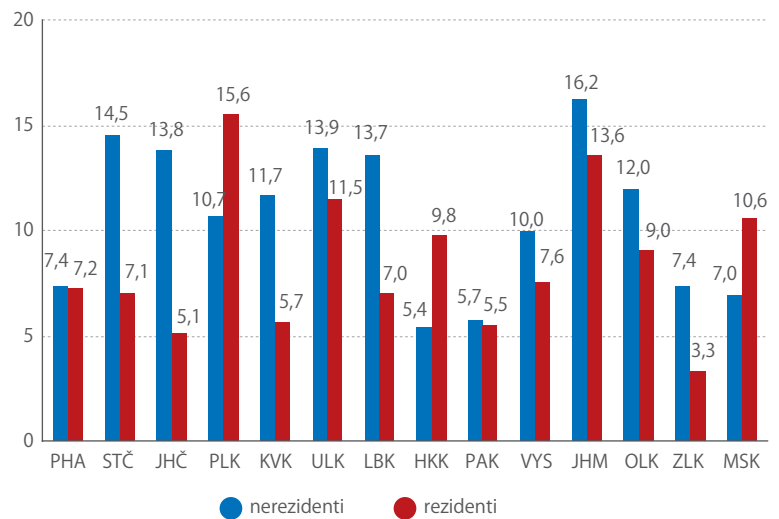
docházelo stále k poklesu příjezdů i přenocování Rusů. V posledním čtvrtletí roku 2016 se však počty ubytovaných zvýšily o 23,1 % a také počet přenocování vzrostl o 20,0 %. Ve všech čtvrtletích roku 2017 nadále pokračoval postupný růst návštěvnosti z Ruska. Za celý loňský rok se tak ubytovalo o 34,5 % Rusů více než v roce 2016, a obsadili tak čtvrtou příčku v žebříčku incomingových zemí.

ZÁJEM O ČESKÉ LÁZEŇSTVÍ JE PŘEDEVŠÍM ZE STRANY ZAHRAŇIČNÍ KLIENELY

Tradiční odvětví turistického ruchu, lázeňství, zažívá v poslední době zvýšený zájem ze strany pacientů i ubytovaných hostů. V loňském roce navštívilo lázeňská ubytovací zařízení celkem 839 tis. hostů, což bylo o 7,6 % více než v roce 2016. Větší část návštěvnosti tvořili rezidenti (454 tis.). Počet lázeňských hostů z tuzemska vzrostl o 3,4 %. Zahraniční lázeňští hosté však vykázali vyšší dynamiku příjezdů +12,9 %. Rovněž počty přenocování v lázních (celkem 7,4 mil. nocí) se meziročně zvýšily o 4,8 %. Zatímco nerezidenti strávili v lázeňských domech o 11,7 % nocí více, rezidenti navýšili počty přenocování o pouhých 0,8 %. Délka pobytu v lázních byla s ohledem na léčebný režim v průměru o 8,8 noci delší než v ostatních ubytovacích zařízeních. Domácí hosté využívali služeb lázní déle, v průměru 9,9 noci, zahraniční návštěvníci jen 7,5 noci.

V Karlovarském kraji, který trvale vykazuje více než polovinu z celkového počtu příjezdů i přenocování v lázeňských zařízeních, vzrostly loni příjezdy hostů o 9,8 % a přenocování o 7,6 %. Především poptávka ze strany zahraniční klientely se zvýšila, u příjezdů to bylo o 13,3 %, u přenocování o 11,9 %. Domácích lázeňských hostů přijelo do Karlovarského kraje o 1,8 % více než předloni, ale počet jejich přenocování se meziročně snížil o 1,7 %.

MEZIROČNÍ VÝVOJ POČTU HOSTŮ V KRAJÍCH (rezidenti, nerezidenti, změna v %, 2017/2016)

Zdroj: ČSÚ

LEPŠÍ VYUŽITÍ HOTELOVÝCH KAPACIT

V roce 2017 byly kapacity v hotelech a penzionech obsazeny lépe než v roce předchozím. Využití pokojů a lůžek bylo takřka stejné a dosáhlo 49,8 % pro pokoje, resp. 49,9 % pro lůžka. Pětihvězdičkové hotely dosáhly nejvyššího využití pokojů ze všech kategorií hotelů (69,8 %), což představovalo meziroční zvýšení o 2,2 p. b. Ve čtyřhvězdičkových hotelech se využití pokojů také zvýšilo, o 3,2 p. b. na 62,3 %. Také ostatní kategorie hotelů a penziony své pokoje a lůžka dokázaly lépe obsadit. Z hlediska krajského rozdělení měli nejlépe obsazené hotely a penziony ubytovatelé v Praze, využití pokojů dosáhlo 69,5 % a obsazenost lůžek byla 67,0%. V ostatních regionech (vyjma Karlovarského kraje) se využití pokojů a lůžek pohybovalo mezi 30 až 46 %.

bit.ly/2lYS6dm

BŘEZEN 2018

PRŮMYSL

+ 5,5 %

Průmyslová produkce v březnu 2018 po očištění od vlivu počtu pracovních dnů meziročně vzrostla o 5,5 %, bez očištění byla nižší o 1,1 %. Po vyloučení sezónních vlivů byla meziměsíčně vyšší o 1,4 %.

MALOOBCHOD

+ 4,4 %

Po očištění od kalendářních vlivů se tržby v maloobchodě (NACE 47) meziročně reálně zvýšily o 4,4 %, bez očištění vzrostly o 3,7 %. Největší vliv na celkový růst měl prodej potravin, který byl ovlivněn Velikonocemi.

STAVEBNICTVÍ

+ 2,0 %

Stavební produkce v březnu 2018 po očištění od vlivu počtu pracovních dnů reálně meziročně vzrostla o 2,0 %. Bez očištění se snížila o 0,7 %.

SLUŽBY

+ 1,8 %

Březnové tržby za služby očištěné od kalendářních vlivů vzrostly reálně meziročně o 1,8 %, bez očištění klesly o 1,3 %. Vývoj neočištěných tržeb byl ovlivněn nižším počtem pracovních dnů proti předcházejícímu roku.

CESTOVNÍ RUCH

+ 11,3 %

V březnu letošního roku se v českých hotelech ubytovalo o 11,3 % více hostů než vloni a počet jejich přenocování se zvýšil o 9,9 %.

Relativní dluh se snížil

Příznivý ekonomický vývoj v evropských zemích napomohl i snížení relativního dluhu.

KAROLÍNA SÚKUPOVÁ

vedoucí oddělení
svodných analýz

V dubnu vydal Eurostat pravidelnou aktualizaci údajů o deficitu a dluhu vládních institucí. Nová data ukazují docela příznivý obrázek. Dvanáct zemí loni dosáhlo rozpočtového přebytku (v roce 2016 to bylo 11) a pouze jedna měla deficit větší než 3,0 % hrubého domácího produktu (HDP). Třináct států mělo dluh vůči HDP nižší než 60 %.

JIH EVROPY STÁLE TRÁPÍ ZADLUŽENÍ

Celkově rozpočty zemí EU loni skončily v deficitu ve výši 1,0 % HDP. Eurozóna měla o 0,1 p. b. lepší výsledek. Nejvyššího deficitu hospodaření vůči HDP loni dosáhlo Španělsko (-3,1 %). Zároveň zde relativní deficit meziročně klesl o 1,4 p. b. Deficit druhého Portugalska

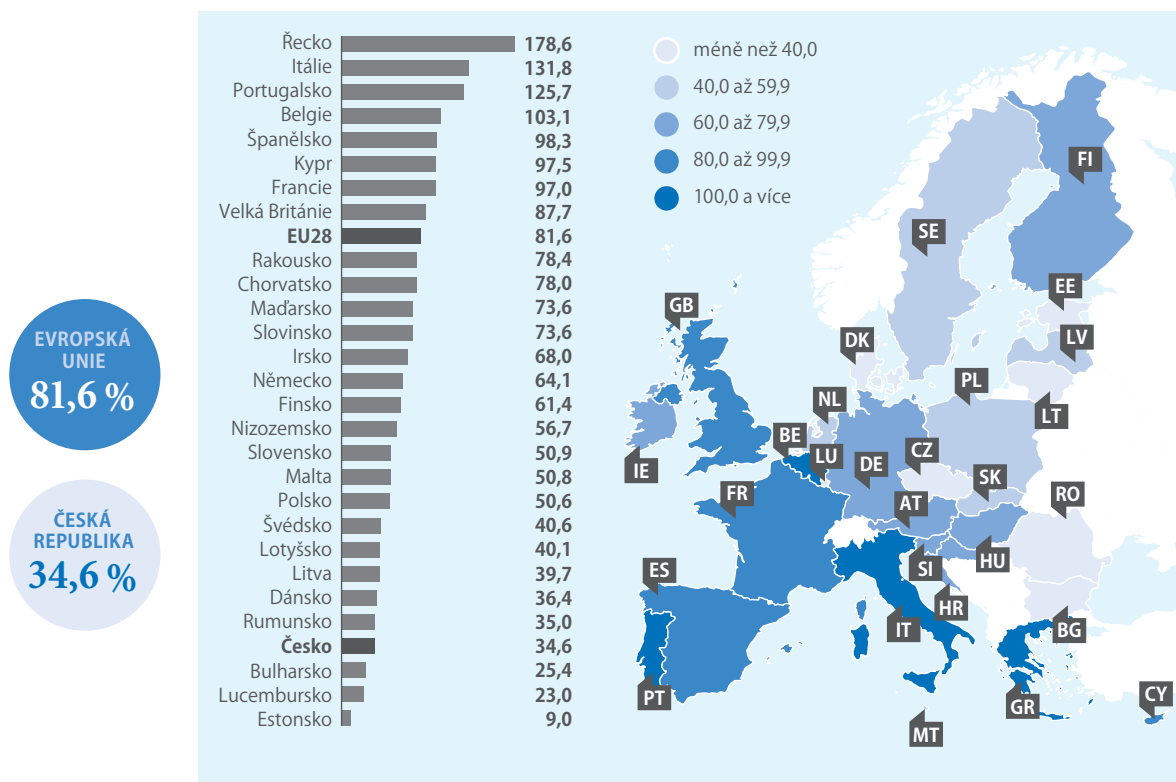
dosáhl přesně 3% hranice mastrichtského kritéria. Rumunsko se dostalo těsně pod ni (-2,9 %). Nejvyšší relativní přebytek měla loni Malta (+3,9 %). Kypr dosáhl přebytku ve výši 1,8 % (ještě v roce 2014 měl deficit ve výši 9,0 %). Na třetí příčce skončila Česká republika s přebytkem 1,6 % (zvýšení o 0,9 p. b.).

Dluh vůči HDP v evropské osmadvacítce loni činil 81,6 % a meziročně se snížil o 1,7 p. b. Relativní výše dluhu v EU tedy klesla potřetí v řadě. Dluh eurozóny vůči HDP dosáhl 86,7 % a poklesl o 2,3 p. b. Nejvyšším relativním dluhem stále trpí Řecko (178,6 % HDP), Itálie (131,8 %) a Portugalsko (125,7 %). U těchto zemí došlo k meziročnímu poklesu. Více než 100 % dosáhl

relativní dluh ještě v Belgii (103,1 %). Země na opačném konci žebříčku ukazují, jak výrazné rozdíly panují v rámci EU. Nejnižší relativní dluh měly Estonsko (9,0 %), Lucembursko (23,0 %) a Bulharsko (25,4 %). S výjimkou Lucemburska došlo i v těchto zemích k poklesu. Česko se umístilo na čtvrté pozici. Podíl dluhu vůči HDP u nás loni dosáhl 34,6 %.

Relativní dluh se snižoval ve všech zemích EU s výjimkou Lucemburska (zvýšení o 2,2 p. b.) a Francie (+0,4 p. b.). Díky vysokým relativním přebytkům se nejvíce podařilo snížit relativní dluh na Kypru (o 9,1 p. b.) a Maltě (o 5,4 p. b.). Třetí bylo Rakousko s poklesem o 5,2 p. b. Česko snížilo relativní dluh o 2,2 p. b.

DLUH ZEMÍ EU28 VŮČI HDP, 2017 (%)

Zdroj: Eurostat

TÉMA

18

Dokážeme
změřit turistu?

20

„Sklizeň“
v hotelech.cz

21

Zpátky
do Egypta

22

Ekonomika
cestovního
ruchu

CESTOVNÍ RUCH

Dokážeme změřit turistu?

Cestovní ruch je globální prostorový jev. Zjistit počty turistů proto není jednoduché. Cílem statistiků je harmonizovat metodické rozdíly a směrem k uživatelům trpělivě vysvětlovat jejich úskalí.

ZDENĚK LEJSEK

oddělení statistiky cestovního ruchu

Cestovní ruch (CR) je mezinárodně definován jako činnost osob cestujících a pobývajících v místech mimo své obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden ucelený rok. Cesta či pobyt návštěvníka jsou dobrovolné a nesmějí být spojeny s výkonem placené činnosti v daném místě. Nejčastěji lidé cestují za účelem trávení volného času, dovolené či rekreace. Do cestovního ruchu však patří i návštěvy příbuzných a známých, vzdělávací a lázeňské pobyty, stejně jako účast na konferencích a kongresech či nepravidelných služebních cestách.

TŘI DRUHY CESTOVNÍHO RUCHU

Z hlediska ekonomicko-geografického lze rozlišit tři základní druhy cestovního ruchu. Domácí cestovní ruch je cestovní ruch občanů daného státu v rámci jeho vnitřního území. Příjezdový cestovní ruch (označovaný také aktivní) zahrnuje návštěvu a pobyt nerezidentů na ekonomickém území sledované země. Výjezdový cestovní ruch (pasivní) zahrnuje návštěvy a pobyty rezidentů mimo území sledované země.

Klíčový je úhel pohledu. Český občan trávící svou dovolenou na Istrii je podle výše uvedeného rozdělení účastníkem výjezdového cestovního ruchu České republiky. Zároveň je však součástí příjezdového cestovního ruchu Chorvatska. Tamní statistika ho zachytí jako příjezd, případně pobyt zahraničního návštěvníka. Matematická logika pak říká, že celkový počet Čechů v Chorvatsku bude stejný, ať jej změří a sečte česká, či chorvatská strana. Není to však pravda, což

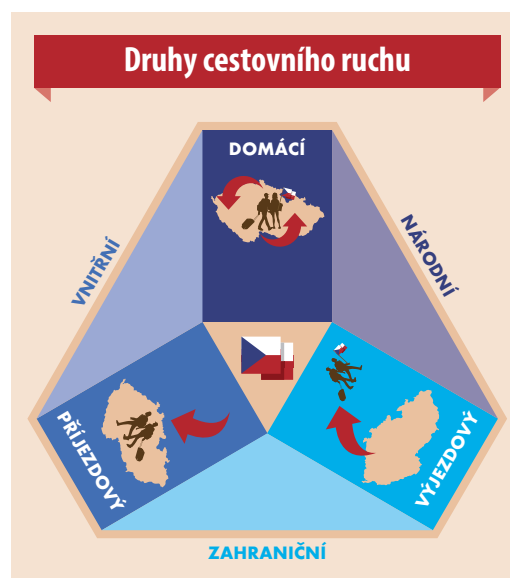
potvrzují i údaje pravidelně sbírané a vyhodnocované Eurostatem. Jaké jsou důvody?

JEDEN NÁVŠTĚVNÍK A DVA PŘÍJEZDY

Podstatnou roli hraje metodické vymezení sledovaných ukazatelů, stejně jako způsoby jejich sběru. A to i přesto, že oficiální evropská statistika vzniká v rámci Evropského statistického systému. Povinnost statistických úřadů zemí EU sledovat informace o cestovním ruchu reguluje nařízení EU 692/2011 (o evropské statistice cestovního ruchu).

DO CESTOVNÍHO RUCHU TAKÉ PATŘÍ

návštěvy příbuzných a známých, vzdělávací a lázeňské pobyty, účast na konferencích a kongresech či nepravidelných služebních cestách

Zdroj: ČSÚ

Zatímco výjezdy rezidentů do zahraničí většina zemí EU sleduje prostřednictvím výběrových šetření v domácnostech, příjezdy cizinců se opírají převážně o informace zjištěné v hromadných ubytovacích zařízeních. V obou případech navíc konečný výsledek ovlivňují rovněž statistické dopočty a extrapolace. Z toho je zřejmé, že porovnání informací o pobytu českých občanů v zahraničí z dat ČSÚ a podkladů jiných statistických úřadů vychází ze zcela jiných datových zdrojů. Liší se také metodika a obsah zjišťování. U výjezdů se podle EU povinně zjišťují jen cesty osob starších 15 let, ale bez ohledu na typ ubytování. Hranici patnácti let lze chápat jako kompromis přijatelný pro všechny země EU. V některých zemích existují limity pro zařazení nezletilých do statistických šetření. Před úplností souboru tak dostala přednost mezinárodní srovnatelnost dat.

Naopak pro příjezdový cestovní ruch se podle EU povinně sledují jen tzv. hromadná ubytovací zařízení, tentokrát bez ohledu na věk osoby (zahrnuti jsou tedy i děti). Pokud občan cestuje do zahraničí, ve výjezdové statistice je uveden jednou. Avšak pokud v zahraničí netráví celý pobyt na jednom místě a střídá ubytování, je ve statistice ubytovacích zařízení započítán vícekrát podle toho, v kolika různých hotelích či penzionech strávil noc. Pokud přenocuje u příbuzných a známých, nebo dokonce v zahraničí využívá vlastní rekreační zařízení či byt, možnosti statistiků zachytit jeho příjezd do země jsou ještě omezenější.

Zmíněné rozdíly následně snižují možnosti zrcadlových srovnání mezi jednotlivými zeměmi. Úkolem uživatelů je proto hodnotit údaje o počtech cest a přenocování citlivě a v odpovídajícím kontextu. Statistickému k tomu musejí poskytovat dostatečnou interpretační oporu v podobě detailních metadat. Řešením může být i vyčíslování variačních koeficientů a intervalů spolehlivosti pro jednotlivé cílové destinace či skupiny návštěvníků. Teprve při dodržení těchto pravidel bude mít každý statistický zdroj svou hodnotu i kvalitu a může být adekvátně analyticky využitelný.

SPECIFIKA ŠETŘENÍ V CESTOVNÍM RUCHU

Statistické úřady jsou povinny zjišťovat a předávat harmonizované údaje o cestovním ruchu v předepsaných časových intervalech, struktuře a podrobnosti. Sběr dat přitom pokrývá dvě klíčové oblasti: podnikové zjišťování a šetření v domácnostech.

Podnikové zjišťování je zaměřeno na sledování poskytované nabídky ubytovací infrastruktury a jejího využití. Probíhá formou pravidelného podnikového výkaznictví, v němž statistickou jednotkou jsou jednotlivá ubytovací zařízení. V podmínkách ČR se jedná o hromadná ubytovací zařízení s více než 5 pokoji a alespoň 10 lůžky sloužícími cestovnímu ruchu. Klíčové je zjistit celkovou nabízenou kapacitu (počet jednotek, pokojů, lůžek) a s tím související

Zdroj: ČSÚ

návštěvnost (počet hostů a přenocování podle zdrojových zemí, míra využití, počty konferencí a počty účastníků konferencí aj.). Zjišťování poskytuje údaje o příjezdovém a domácím cestovním ruchu a slouží nejen pro analýzu vývoje cestovního ruchu, ale zejména i provozovatelům ubytovacích zařízení k jejich podnikání a znalosti trhu, kde působí. Ambicí dat není popsat celé odvětví cestovního ruchu, ale segment ubytovacích zařízení v maximálním možném detailu (územním, časovém aj.).

Šetření v domácnostech provádějí tazatelé ČSÚ každý měsíc formou Výběrového šetření cestovního ruchu (VŠCR). Od roku 2009 zjišťují u všech členů vybraných domácností podrobnosti o jejich jednotlivých cestách. Po extrapolaci na celkovou populaci statistici dopočítají údaje o počtu a struktuře cest v třídění na domácí a výjezdovou turistiku.

Šetření v domácnostech přináší také informace o výdajích (útratách) spojených s cestami. Limitem bývá většinou spolehlivost detailnějších dat. Jednoduše řečeno, cesty do některých destinací jsou velmi sporadické, takže v náhodném vzorku nejsou zastoupeny dostatečně reprezentativně. Proto statistické úřady nezveřejňují data o výjezdech do všech zemí světa. Některé destinace proto ve výsledcích chybějí. Jsou sloučeny do větších zeměpisných celků, anebo jsou označeny jako nespolehlivé.

VŠCR

Šetření v domácnostech provádějí tazatelé ČSÚ každý měsíc formou **Výběrového šetření cestovního ruchu**

„Sklizeň“ v hotelech.cz

Registr ubytovacích zařízení je základním kamenem ubytovací statistiky. Na konci roku 2017 statistici z oddělení cestovního ruchu poprvé použili web scraping pro aktualizaci registru. Přitom došli k zajímavým výsledkům.

**ONDŘEJ
LEGNER**

oddělení statistiky
cestovního ruchu

V souvislosti s moderními metodami sběru statistických informací se často setkáváme s tzv. big daty. Jedním ze způsobů práce s velkými objemy dat z internetu je web scraping.

Internet obsahuje velké množství veřejně a zdarma dostupných dat. Ta jsou navržena ve struktuře a stylu internetových stránek a zpravidla nejsou ve formě databáze. Web scraping (jinak také web harvesting nebo web data extraction) je technika získávání dat z webových stránek. Proces extrakce probíhá strojově pomocí programovaných nástrojů (botů, crawlerů). Nástroj nahlédne do struktury stránek a „sklízí“ z nich informace.

STATISTICI SE S HOTELY DOMLOUVALI V JAZYCE PYTHON

Vhodným zdrojem dat se od začátku zdály být internetové stránky hotely.cz. Ty splňovaly nezbytné předpoklady – obsahovaly název a adresu ubytovacího zařízení, měly rozsáhlou databázi a podmínky jejich užití nezakazovaly techniky web scrapingu. Nevýhodou stránek byla absence některých údajů, například o kapacitách ubytovacích zařízení. Ty se musely následně dohledávat z jiných zdrojů.

Samotné tvorbě databáze předcházelo vytvoření skriptu pro získání dat ze stránek hotely.cz v jazyce Python. Skript prolístoval všechny stránky www seznamu ubytovacích zařízení a výsledek uložil do jednoho CSV souboru (pozn. red.: jednoduchý souborový formát určený pro výměnu tabulkových dat). Více než polovina ze 4 368 nalezených záznamů byla již v registru obsažena. Výsledkem důsledného porovnání obou datových zdrojů byl poté přírůstek

450 nově nalezených hromadných ubytovacích zařízení, což představovalo asi 4,5% nárůst.

Web scraping je pro účely aktualizace databáze hromadných ubytovacích zařízení velice vhodným nástrojem. Největší pracovní nasazení je však potřebné až v následující fázi, při tzv. data matchingu, kdy se spojují dvě různé databáze a rozhoduje se o přidání či nepřidání potenciálních zařízení do registru. Zde se ukázalo, že běžné nástroje jsou nedostačující. Proto byly jako doplněk využity pokročilejší funkce fuzzy textového párování, které jsou také používány například při zpracování výsledků sčítání lidu, domů a bytů.

450

nově nalezených hromadných ubytovacích zařízení je výsledkem důsledného porovnání dvou datových zdrojů

Zpátky do Egypta

Zájem Čechů o zahraniční dovolené byl v roce 2017 rekordní. Nejoblíbenějšími cizími zeměmi zůstaly Chorvatsko, Slovensko a Itálie. Čeští turisté znovu začali létat do Egypta.

MARIE KLETEČKOVÁ
oddělení statistiky
cestovního ruchu

V loňském roce podnikli obyvatelé Česka ve věku 15 a více let 35,8 mil. vícedenních cest, z nichž 29,0 mil. směřovalo do tuzemska a 6,8 mil. do zahraničí. Ve srovnání s předcházejícím rokem se počet domácích cest zvýšil o 7 % a zahraničních o 12 %.

V roce 2017 se vydalo 76 % osob na vícedenní cestu po ČR a 43 % uskutečnilo alespoň jednu zahraniční cestu s přenocováním. Tři pětiny českých občanů absolvovaly nejméně jednu cestu delší než čtyři dny. Ani jednu turistickou cestu s přenocováním neabsolvovalo 18 % osob, většinou ze zdravotních důvodů, kvůli nedostatku peněz nebo nezájmu o cestování.

U zahraničních cest převažovaly delší rekreační pobyty (tj. cesty trvající alespoň pět dnů). K ubytování byla využívána hlavně hromadná ubytovací zařízení. Polovinu cest absolvovali čeští turisté autem. Stále častěji však volí leteckou dopravu; meziročně se počet cest letadlem zvýšil o více než čtvrtinu. V porovnání s rokem 2016 vzrostl zájem o zájezdy organizované cestovními kancelářemi. Ty tvořily téměř třetinu všech zahraničních cest. Návštěvníci nejčastěji mířili k moři. Žebříčku dovolených (tj. delších cest se 4 a více nocemi) už řadu let vévodí Chorvatsko (s výjimkou roku 2015). Na špičce se udržela také Itálie. Ze sousedních zemí byly u českých turistů stále populární Slovensko a Rakousko. Po několika letech nižšího zájmu začali

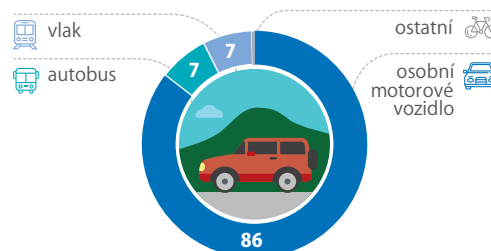
STRUKTURA CEST PODLE DRUHU UBYTOVÁNÍ, 2017 (%)

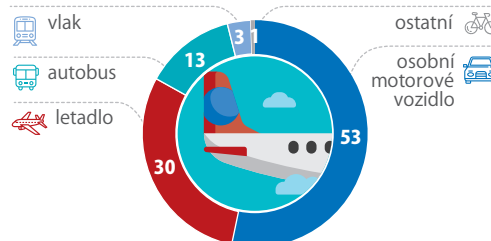
Zdroj: ČSÚ

STRUKTURA CEST PODLE ZPŮSOBU DOPRAVY, 2017 (%)

TUZEMSKÉ CESTY

ZAHRANIČNÍ CESTY

Zdroj: ČSÚ

Češi znovu létat do Egypta. Skokanem roku bylo Bulharsko; ve srovnání s rokem 2015 ho navštívilo dvakrát více Čechů.

V ČR PŘIBYLO ZDRAVOTNÍCH POBYTŮ

U cest po ČR převažovaly kratší pobyty (tj. cesty trvající 2 až 4 dny). Zatímco počet kratších cest meziročně vzrostl o 13 %, těch delších mírně ubylo, a to o 3 %. Stejně jako v jiných letech obvykle cestovali čeští rezidenti za účelem rekreace, odpočinku nebo aby navštívili příbuzné či známé. Při každé druhé cestě využili ubytování u příbuzných či známých, s oblibou se zdržovali i na svých chatách nebo chalupách. Zároveň také vzrostl jejich zájem o ubytování v hromadných ubytovacích zařízeních. Ve srovnání s předcházejícím rokem přibýlo zdravotních pobytů, na celkovém počtu přenocování se podílely 5 %. Typickým dopravním prostředkem bylo osobní motorové vozidlo. V drtivé většině případů si turisté organizovali cestu sami a nevyužili služeb cestovních kancelářů.

Nejvíce jezdili domácí návštěvníci do Středočeského kraje, druhým nejoblíbenějším byl kraj Jihočeský. Cílem jejich služebních cest byla hlavně Praha a Jihomoravský kraj. Relativně málo cest směřovalo do Karlovarského kraje, avšak pobyty ve srovnání s ostatními kraji zde trvaly nejvíce dnů. Nejkratší dobu pobývali čeští turisté v Praze.

Ekonomika cestovního ruchu

Cestovní ruch je na národní i regionální úrovni významnou ekonomickou činností. V roce 2016 dosáhla přidaná hodnota v tomto odvětví 121 mld. Kč, meziročně o desetinu více.

**ZDENĚK
LEJSEK**

oddělení statistiky
cestovního ruchu

V roce 2016 činil podíl cestovního ruchu na tvorbě hrubé přidané hodnoty v národním hospodářství 2,8%. Bylo to více než v zemědělství, lesnictví a rybářství, ale naopak méně než v sektoru vzdělávání či zdravotní a sociální péče. Cestovní ruch zaměstnával 231,5 tis. osob, což bylo meziročně o 1,0% více. Zaměstnanci tvořili 82% a sebezaměstnané osoby podnikající v oboru 18%. Podíl na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství činil 4,4%. V turismu tedy pracoval každý triadvacátý Čech.

Celkový objem výdajů za cestovní ruch dosáhl 272 mld. Kč. Jedná se o souhrnný ukazatel poptávky všech návštěvníků, kteří trávili svou dovolenou v Česku. V roce 2016 byl v meziročním srovnání o 8,9% vyšší. Zároveň dosáhl nejvyšší hodnoty od začátku sledování v roce 2003.

Příjezdový cestovní ruch tvořený zahraničními návštěvníky činil necelých 58%, tj. 157 mld. Kč.

Zbývající dvě pětiny finančních prostředků (115 mld. Kč) generovali tuzemští návštěvníci prostřednictvím domácího cestovního ruchu.

Návštěvník ze zahraničí při cestě do České republiky utratil v průměru 4 830 Kč, český účastník cestovního ruchu průměrně 1 350 Kč. Rozdíl je způsoben, mimo jiné, mnohem vyšším počtem jednodenních výletů u rezidentů, ale také českým specifickým trávením volného času v podobě chataření a chalupaření. Náklady jsou v těchto případech mnohem nižší než například u hotelových pobytů či na služebních cestách.

Ve spotřebním koši cestovního ruchu podle produktů převládaly v roce 2016 výdaje za zboží zahrnující i útratu za pohonné hmoty. Návštěvníci vynaložili nemalé finanční prostředky také na služby osobní dopravy, stravování a ubytování. Nákup zboží a služeb související s turismem přitom může začínat již v místě

32,5 mil.
zahraničních
návštěvníků
pobývalo v ČR
v roce 2016

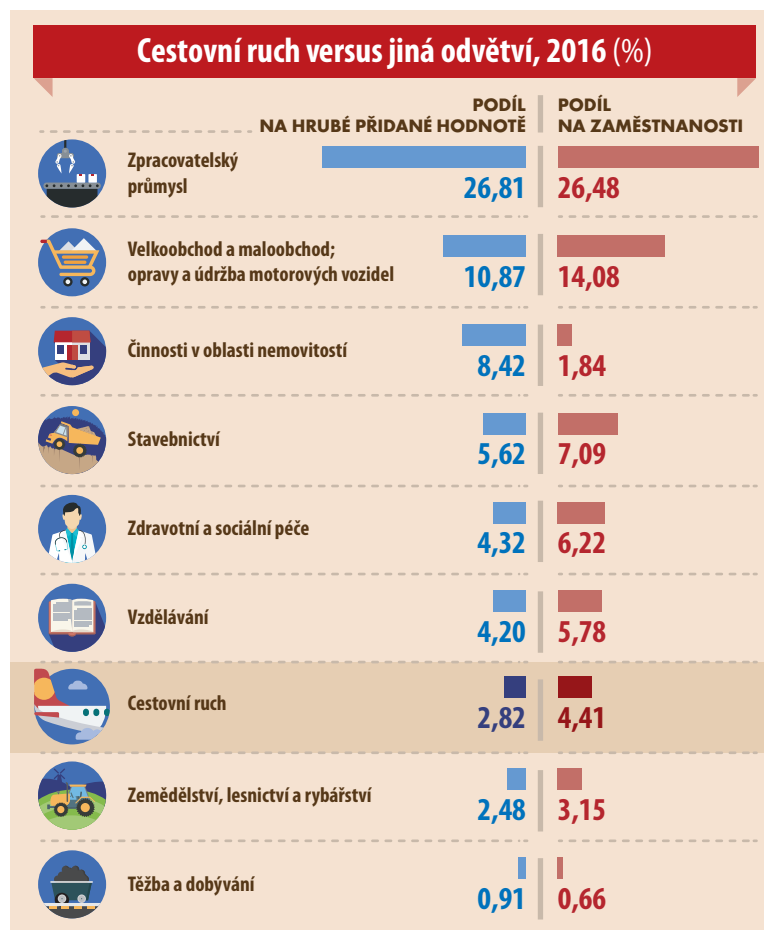
^{*)} Pozn.: Hrubá přidaná hodnota. Zdroj: ČSÚ

bydliště před samotnou cestou. Spotřeba zahrnuje nejen pořízení map, sportovních potřeb, oděvů a podobně, ale i souvisejících směnářských, pojišťovacích či zdravotních služeb. Typickou součástí spotřeby jsou také služby cestovních kanceláří a agentur.

V roce 2016 zavítalo do ČR 32,5 mil. zahraničních návštěvníků. Naopak čeští občané realizovali více než 85 mil. cest v tuzemsku a necelých 11 mil. cest do zahraničí. V případě výjezdového cestovního ruchu byla zaznamenána nejdelší průměrná délka pobytu (7,4 dne). Nejvyšší podíl jednodenních návštěv byl zjištěn v domácím cestovním ruchu (64 %).

Česká republika disponuje dlouhodobě kladným bilančním saldem cestovního ruchu. Jedná se o rozdíl příjmů z cestovního ruchu nerezidentů a výdajů našich občanů na cestování do zahraničí. Velikost salda je ovlivňována hlavně dynamikou a strukturou příjezdového cestovního ruchu a kupní silou rezidentů. V roce 2016 dosáhlo saldo cestovního ruchu hodnoty 86 mld. Kč.

Ekonomický přínos cestovního ruchu pro národní hospodářství při zohlednění efektů ve prospěch jiných odvětví zachycuje Satelitní účet cestovního ruchu (TSA – Tourism Satellite Account). Je jediným objektivním nástrojem při mezinárodním porovnání ekonomického významu cestovního ruchu. Data tohoto matematicko-statistického modelu v současné době zahrnují referenční období let 2003–2016. Výstupy jsou na webových stránkách ČSÚ rozčleněny do cca 80 samostatných výstupů (tabulek).

Zdroj: ČSÚ

JAK TO VIDÍ

RŮST TRVÁ UŽ ČTYŘI ROKY

PAVEL VANČURA
vedoucí oddělení
statistiky cestovního
ruchu

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení roste nepřetržitě již 16 čtvrtletí v řadě. Poslední meziroční pokles byl zaznamenán v 1. čtvrtletí roku 2014. Od té doby si ubytovací zařízení co do počtu hostů i přenocování připisují jen plusové přírůstky. Navíc v loňském roce návštěvnost dosáhla na historické milníky a mírně je překonala – 20 mil. hostů a 53 mil. přenocování. Poprvé se také v hromadných ubytovacích zařízeních ubytovalo přes 10 mil. zahraničních turistů za rok. Čeští hosté

na tuto hranici již ťukají a dá se předpokládat, že v letošním roce, pokud se nestane nic neočekávaného, ji rovněž překonají.

I letošní zimní sezóna, resp. 1. čtvrtletí 2018, přinesla provozovatelům ubytovacích zařízení meziroční nárůst počtu hostů, a to přes 11 %. V absolutním vyjádření se počet hostů zvýšil o více než 400 tis. a počet přenocování si připsal více než 900 tis. nocí. Z pohledu regionálního přibylo hostů ve všech krajích, a to nejen v těch horských. To dokládá zvýšený počet hostů v obcích, jako jsou Praha,

Karlovy Vary, České Budějovice, Český Krumlov, Olomouc, Beroun a Čestlice. Ani horská střediska v návštěvnosti nezaostávala. Vyšší zájem turistů hlásily Špindlerův Mlýn, Harrachov, Pec pod Sněžkou, Deštné v Orlických horách nebo také Čeladná.

Co se nerezidentů týče, z top 10 nejfrekventovanějších zemí poklesly příjezdy hostů pouze v případě USA a Francie. Jinak návštěvnost z ostatních zemí rostla, v případě Německa, Ruska, Slovenska a Číny dokonce dvoucifernými tempy.

Cestovní ruch tedy vstoupil i do roku 2018 úspěšně.

Rodinné účty zjišťují vydání domácností v České republice

Přestože Jiřímu Vopravilovi předpovídal profesor Cyhelský mahagonovou kancelář ve Škodě Plzeň, nadějný statistik se rozhodl nastoupit po ukončení studia VŠE v Praze do ČSÚ. V současné době se věnuje hlavně sociálním šetřením v domácnostech.

ALENA GÉBLOVÁ
vedoucí redaktorka

V ČSÚ se zabýváte rodinnými účty. Mohl byste nastínit, o jakou statistiku se jedná?

Rodinné účty zjišťují vydání domácností na základě výběrového šetření. Výsledky se potom publikují za určité typy domácností, kde hlavním výstupem je struktura výdajů podle klasifikace COICOP, která má 12 základních skupin výdajů, jako jsou potraviny, nápoje, výdaje za bydlení, výdaje spojené s dopravou, zdravím apod.

Kdy poprvé začal ČSÚ zjišťovat výdaje domácností?

Statistika rodinných účtů má v ČSÚ dlouhodobou tradici. První šetření se uskutečnilo v roce 1957 a od té doby se dělá každým rokem.

V poslední době došlo k revizi rodinných účtů. O co přesně šlo?

Z historických důvodů výběr domácností probíhal stále na kvótním výběru, což není pravděpodobnostní výběr. Vzhledem k mezinárodnímu srovnávání údajů nebyla tato metoda již akceptovatelná. Proto bylo třeba přejít na náhodný výběr. Od roku 2015 jsme na tom pracovali a v roce 2016 se již uskutečnilo pilotní šetření. Podle nového modelu běží statistika rodinných účtů už od roku 2017. Se změnou metodiky šetření došlo současně ke snížení zátěže domácností a k poklesu finančních nákladů.

Jak se tedy domácnost dostane do výběrového šetření?

V rámci reformy šetření statistiky rodinných účtů jsme podmínku náhodného výběru vyřešili tak, že jsme toto šetření integrovali do šetření Životní podmínky, které běží podle jednotné evropské metodiky ve třiceti zemích v Evropě.

Jak domácnosti motivujete? Jistě je to pro ně zátěž.

To si, samozřejmě, uvědomujeme. Proto také za to domácnostem nabízíme finanční odměnu ve výši 2 400 korun za dva deníky, vyplňování jednoho trvá čtyři týdny. Kromě toho dáváme domácnostem drobný reklamní předmět a také zpětnou vazbu, pokud o to projeví zájem. To znamená, že po pořízení deníků do elektronické formy posíláme zainteresovaným domácnostem výpis jejich výdajů, které měly po dobu vyplňování deníků. Zajímavé je, že o tuto službu mají

zájem hlavně ty bohatší domácnosti, které příliš nemotivuje finanční odměna za vyplňování deníku. Zajímá je totiž, za co ve skutečnosti utrácí.

Nedochází díky odměně k disproporcii? Nemáte v šetření více chudších domácností?

Ze začátku byly obavy, že nám budou odpovídat hlavně domácnosti důchodců nebo žen na mateřské dovolené. Ale ve srovnání se šetřením Životní podmínky ta pestrost odpovídá struktuře domácností.

Jak vypadá deník, který domácnosti vyplňují?

Šetření začíná úvodním rozhovorem tazatele se členy domácnosti. Společně vyplní krátký dotazník, který se týká aktualizace složení domácnosti, typu bydlení a domácího hospodářství, což je jedinečný zdroj pro statistiku zemědělství. Stručně odpovědí na dotazy ohledně příjmů domácnosti. Potom tazatel předá zástupci domácnosti deník. Vyplňování deníku začíná tzv. obvyklými platbami, což jsou například měsíční výdaje spojené s bydlením, jako je nájem, výdaje za elektřinu, plyn, vodné a stočné apod., dále pravidelné platby spojené s dopravou nebo telekomunikacemi, za mobil, za internet. Deník je rozdělen na čtyři týdny. Za každým týdnem v deníku je kapsa, do níž domácnost vkládá účtenky, které obdrží při jakémkoli nákupu. Pokud uskuteční nějaký nákup, na který účtenku nedostane, tak tento nákup zapisuje chronologicky po dnech do papírového deníku. Pro ty domácnosti, které nechtějí vzít tužku do ruky a upřednostňují elektronickou formu vyplňování deníku, máme připravenou jeho elektronickou verzi ve formátu PDF. Ta je totožná s papírovým deníkem. Přesto i tato domácnost dostane papírový deník, aby měla kam vkládat účtenky. Zkušenosti ze zahraničí ukazují, že tam, kde z úsporných důvodů zrušili tazatelskou síť, neboť se domnívali, že když vytvoří na internetu on-line deník, už nebude tazatelů zapotřebí, se nyní potýkají s nízkou kvalitou dat a s vysokou non-response.

Čím si to vysvětlujete?

Domácnosti se nechtějí nikde přihlašovat. Je pro ně jednodušší vyplnit papír tužkou. I u nás je zájem vyplňovat deník elektronicky minimální. Pohybuje se v řádech jedinců, což je pro nás signál, že domácnosti upřednostňují papírovou verzi.

» Zkušenosti ze zahraničí ukazují, že tam, kde z úsporných důvodů zrušili tazatelskou síť, neboť se domnívali, že když vytvoří na internetu on-line deník, už nebude tazatelů zapotřebí, se nyní potýkají s nízkou kvalitou dat a s vysokou non-response.

Ing. Jiří Vopravil, Ph.D.

Vystudoval ekonomickou statistiku na VŠE. V ČSÚ působí od roku 1996, prošel odborem národních účtů, pracoval v oddělení ekonomicko-statistických analýz a nyní vede sociální šetření v domácnostech. Od roku 2011 také spolupracuje s Klinikou adiktologie na 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Je autorem nebo spoluautorem desítek vědeckých a odborných článků.

Snažíme se také snižovat zátěž domácností, aby nemusely složitě vypisovat nějaký seznam nákupu. Jen vloží účtenku do deníku a je to. Převedení účtenek do elektronické formy je pak na specializovaných zpracovatelích v ČSÚ.

Pomohla vám elektronická evidence tržeb?

Nemůžu říci, že by nám EET výrazně pomohla, ale domácnostem dnes obchodníci jistě vydávají více účtenek, které pak můžeme využít i pro naše účely. Spíše jsme sledovali způsob zavádění účtenkové loterie. Účtenková loterie funguje tak, že domácnosti musejí účtenku on-line zaregistrovat a dále už ji nepotřebují, takže nám ji pak mohou v klidu vložit do kapsy deníku.

Máte zkušenost, že domácnosti si i bez vašeho deníku vedou vlastní účetnictví, kam si zapisují jednotlivé položky?

Takové jistě existují, ale nemyslím si, že jich je mnoho. Pokud by se taková domácnost náhodně dostala do našeho výběru, jistě by to bylo užitečné pro obě strany.

Dnes řada domácností používá elektronické bankovníctví. Nešlo by otázku výdajů domácností vyřešit tak, že byste si prostě stáhli výpis z účtu?

Takhle to fungovat nemůže, neboť to už se jedná o individuální údaje. Navíc jsou na výpisu z účtu

zachyceny pouze výdaje, které se platí kartou či bankovním převodem. Nejsou tam však zaznamenány výdaje platbou v hotovosti.

Kolika domácností se tedy šetření týká?

Statistiku rodinných účtů jsme navázali na šetření Životní podmínky, ze kterého jsme oslovili okolo 2 500 domácností. Již v prvním roce šetření podle nové metodiky souhlasilo asi 40 % z nich, že se zúčastní i šetření statistiky rodinných účtů. Všem domácnostem, které se šetření účastní, nabízíme možnost vyplňovat deníky i v dalším roce. Předpokládáme, že od roku 2019 či 2020 bychom mohli mít vyšetřeno asi 1 600 domácností za celý rok.

Jakým způsobem pokrýváte ty extrémní skupiny domácností, tzn. ty nejbohatší a nejchudší?

Podobně jako v jiných zemích ty nejbohatší a ty nejchudší domácnosti nejsou v těchto šetřeních zachyceny. To je prostě běžný jev, který nelze žádným způsobem zcela eliminovat. Jednotkou šetření je samostatně hospodařící domácnost. To znamená, že lidé, kteří bydlí na ubytovnách nebo někde mimo, se do takového výběru nemohou dostat. Nejchudší domácnosti se kolikrát nechtějí šetření účastnit možná proto, že se stydí za svoje nízké příjmy a vysoké dluhy. Na druhou stranu zase ty nejbohatší domácnosti, které měsíčně vydělávají miliony, nemají zájem informovat o svých příjmech, potažmo výdajích, byť v tom výběru několik milionářů máme.

Spolupracují domácnosti se statistikou i v jiných zemích Evropské unie tak dobře jako u nás?

V červnu 2015 jsme uspořádali seminář v Praze, kterého se zúčastnilo asi 15 evropských zemí. V každé zemi se to řeší nějak jinak. Eurostat prakticky vyžaduje výsledky šetření statistiky rodinných účtů jednou za pět let. My jsme se přiklonili ke každoročnímu šetření na menším výběrovém vzorku, což přináší jednak finanční úsporu, jednak pravidelnou práci pro tazatelskou síť a pro uživatele výsledky prakticky každým rokem.

Se statistikou rodinných účtů máte letité zkušenosti. Jak se za tu dobu, co je v ČSÚ sledujete, změnil výdaje domácností?

Na začátku 90. let minulého století převládaly výdaje za potraviny, na druhém místě byly výdaje spojené s bydlením. Během posledních 20 let se to otočilo. Výdaje spojené s bydlením jsou dnes na prvním místě.

Můžete z rodinných účtů poznat i to, jaké výdaje má domácnost na produkty a služby z nelegální činnosti?

Ne. Do deníku to nikdo nenapíše. Je to, víceméně, práce národních účtů, které očišťují celkovou spotřebu domácností o odhady výdajů spojených s nelegální ekonomikou.

Úvěry v cizí měně? Ve firmách běžný jev

Otevřenost české ekonomiky se neprojevuje jen rostoucím objemem vývozu a dovozu zboží a služeb. České firmy často operují v jiné než korunové měně. A tak je pro ně přirozené, že si i úvěr pořídí v cizí měně. Zpracovatelský průmysl je toho příkladem.

**KAROLÍNA
SÚKUPOVÁ**

vedoucí oddělení
svodných analýz

Úvěry jsou dnes obvyklou součástí financí všech aktérů v ekonomice. Vládní sektor vydává dluhopisy, které spolufinancují jeho fungování. Domácnosti si díky půjčkám mohou dovolit zboží, na které by musely spořit mnoho let. Podobně mohou k velkým investicím využít úvěr firmy. Ty v Česku jsou zároveň úzce provázány se svými zahraničními partnery a mnohdy obchodují rovnou v cizí měně – nejčastěji v eurech.

KURZOVÉ ZMĚNY MOHOU SVÁDĚT KE SPEKULACÍM

Především podniky si tak zvykají na využití úvěrů v cizí měně. České domácnosti totiž, na rozdíl od těch v Polsku nebo Maďarsku, tyto úvěry téměř nevyužívají. Vyhnuly se tak dopadům prudkého oslabení domácí měny během hospodářské krize, které skokově navýšilo splátky úvěrů a výrazně zhoršilo ekonomickou situaci polských a maďarských domácností. Právě kurzové změny mohou svádět ke spekulacím. Proto se budeme zaměřovat hlavně na nefinanční podniky, u kterých je podíl spekulativních úvěrů přirozeně nižší.

Časová řada o využití úvěrů v cizí měně v databázi ARAD České národní banky začíná 1. lednem 1997. Rok 1997 je význačný především změnou režimu směnného kurzu z fixního (s fluktuacním pásmem) na řízený floating. Koruna v té době výrazně

oslabovala, a tak je těžké v těchto historických údajích vysledovat něco jiného než prudký nárůst korunové hodnoty úvěrů v cizí měně. Na přelomu tisíciletí ještě stále doznívala transformace ekonomiky a v roce 2002 se do oběhu dostává euro jako devizová, virtuální, měna fungující již od roku 1999. Proto počátečním datem v této analýze bude 1. leden 2004. Květnový vstup ČR do EU lze do jisté míry považovat za poslední transformační zlom.

PODÍL ÚVĚRŮ V CIZÍ MĚNĚ V ROCE 2016 ROSTL

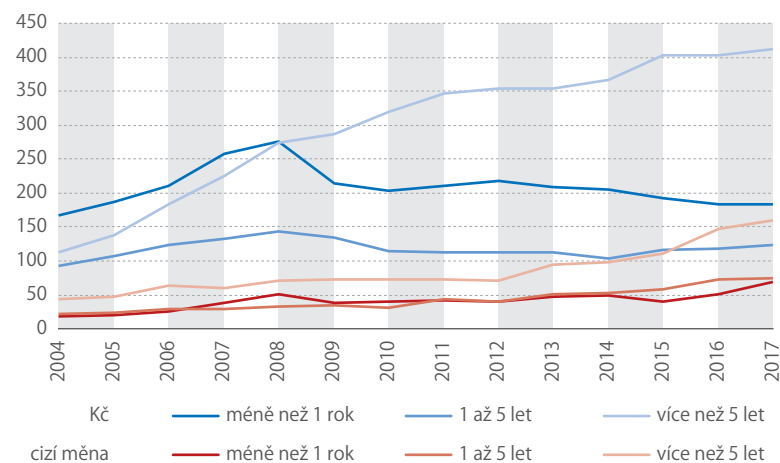
Podíl úvěrů a pohledávek nefinančních podniků denominovaných v cizí měně se od roku 2004 až do listopadu 2013 pohyboval v rozmezí 15 až 20 %. Výkyvy byly způsobeny spíše změnami kurzu, a tedy i korunové hodnoty úvěrů. Na přelomu let 2013 a 2014 se oslabením koruny podíl navýšil a do konce roku 2015 se držel kolem 22 %. Až od roku 2016 podíl rostl a vrcholu dosáhl v dubnu 2017, a to 31,2 %.

Pohled na pohledávky rozdělené podle splatnosti ukazuje, že růstový trend vykazuje především podíl střednědobých úvěrů v cizí měně, u kterých se splatnost pohybuje mezi jedním rokem a pěti lety. Růst začal po roce 2009 a ke konci roku 2017 už podíl činil 37,5 %. Projevují se zde krátkodobé výkyvy odpovídající důležitým událostem v ekonomice, především skokovým kurzovým změnám. Popsaný trend je výsledkem stabilně rostoucí korunové hodnoty střednědobých úvěrů v cizí měně. Ta na konci roku 2004 činila 22 mld. Kč, do konce roku 2009 se navýšila na 34,6 mld. Kč. Navzdory ekonomickému útlumu se výrazněji nesnižovala a ke konci roku 2013 dosahovala 51,9 mld. Kč (pozn. autorky: před listopadovým oslabením koruny činila tato hodnota 46 mld. Kč).

Dalšímu nárůstu střednědobých úvěrů v cizí měně napomohla ekonomická konjunktura a velmi příznivé úvěrové podmínky, kdy úrokové míry dosahovaly historických minim. Na konci roku 2017 činila hodnota těchto úvěrů 74,4 mld. Kč. Naproti tomu hodnota korunových střednědobých úvěrů po roce 2008 klesala. Navýšení přinesl až rok 2015 a silnější ekonomický růst.

Úvěry s dlouhodobou splatností jsou kategorií, která nyní ve složení pohledávek podniků zaujímá nejvýznamnější pozici. Nebylo tomu tak vždy. Rok

ÚVĚRY A POHLEDÁVKY NEFINANČNÍCH PODNIKŮ (podle splatnosti, stav ke konci roku, mld. Kč)

Zdroj: ČNB

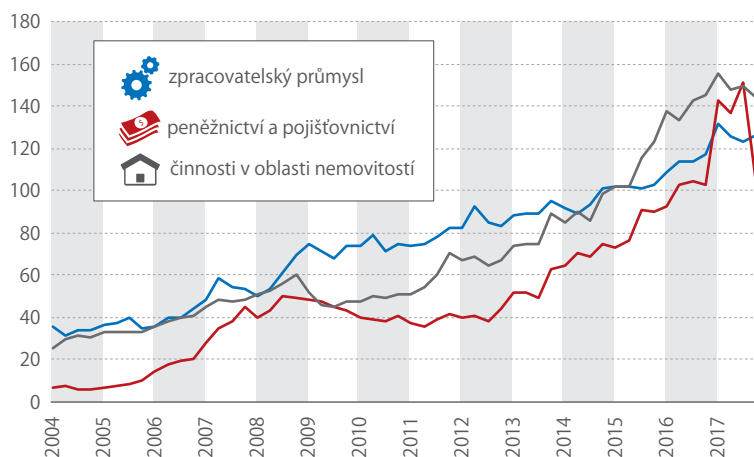
2004 a vstup ČR do EU přinesly českým firmám nejen nové podnikatelské příležitosti, ale také potřebu investovat do výrobních kapacit. Podniky proto využily především korunové úvěry, jejichž objem se mezi lety 2004 a 2009 zvýšil ze 113 mld. na 287,3 mld. Kč. Dlouhodobé úvěry v cizí měně v tomto období rostly o poznání pomaleji, a tak se jejich podíl na celku značně snížil (z 29,8 na 20,9 %). Na jejich korunové hodnotě se výrazně projevilo oslabení měny v listopadu 2013 (na konci října 77,6 mld. Kč, na konci listopadu 90,2 mld. Kč). Tento impulz rovněž odstartoval nové období růstu objemu těchto úvěrů. Ke konci roku 2017 se dlouhodobé úvěry v cizí měně podílely na těchto pohledávkách nefinančních podniků 27,9 %.

Roste i podíl cizoměnných úvěrů se splatností kratší než 1 rok. Od roku 2008 (s výjimkou roku 2012) totiž klesá objem krátkodobých korunových úvěrů. Objem krátkodobých úvěrů v zahraniční měně kolísá, ale především v průběhu konjunktur (před rokem 2008 a v posledních dvou letech) je jasně patrný růstový trend. Kromě zvýšené poptávky po úvěrech vyvolané ekonomickou konjunkturou lze tento jev vysvětlit i jinak. Pokud se ekonomice daří a má režim plovoucího směnného kurzu (floating), měla by domácí měna posilovat. Pokud si v takovém prostředí vypůjčí firma určitý obnos v cizí měně, může být i s úrokem vrácená částka vyjádřená v korunách nižší. Směnný kurz je jedna z nejhůře predikovatelných ekonomických veličin, a tak se na tyto spekulace využívají především krátkodobé úvěry.

ÚVĚRY PRO PENĚŽNICTVÍ A POJIŠŤOVNICTVÍ LONI ZNAČNĚ KOLÍSALY

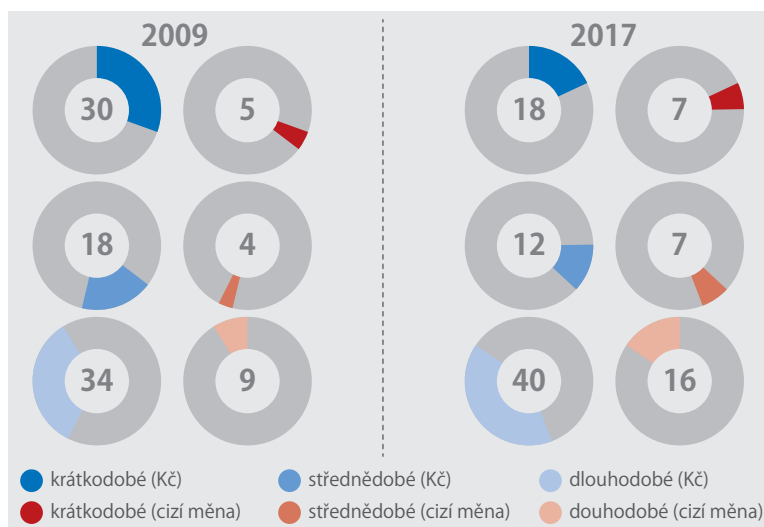
Databáze ARAD obsahuje i údaje o poskytnutých úvěrech z hlediska odvětví. Zajímavé skutečnosti odhaluje pohled na tři odvětví s největším objemem poskytnutých úvěrů v cizí měně. Nejdramatičtější se v poslední době výše těchto úvěrů vyvíjela v peněžnictví a pojišťovnictví. Úvěrů přibývalo v období

ÚVĚRY V CIZÍ MĚNĚ PODLE VYBRANÝCH ODVĚTVÍ (mld. Kč)

Zdroj: ČNB

SLOŽENÍ ÚVĚRŮ A POHLEDÁVEK NEFINANČNÍCH PODNIKŮ, 2009 a 2017 (%)

Zdroj: ČNB

143,7 mld. Kč

ke konci roku 2017 byl nejvyšší objem úvěrů v cizí měně v oblasti nemovitostí

před rokem 2009 (vrcholu 52,6 mld. Kč bylo dosaženo k 31. 1. 2009). Následně objem klesl na úroveň 40,0 mld. Kč a do přelomu let 2012 a 2013 stagnoval. Od konce roku 2012 do 31. 12. 2016 konstantně rostl až na 102,4 mld. Kč. V 1. čtvrtletí minulého roku došlo ke skokovému navýšení těchto úvěrů až na 142,4 mld. Kč. Domněnku, že ze strany finančních ústavů šlo o snahu využít očekávané ukončení intervencí, potvrzuje i další vývoj. K 31. 12. 2017 klesl objem úvěrů v cizí měně na 99,3 mld. Kč. Jejich podíl na všech úvěrech činil 38,1 %.

Ke konci roku 2017 připadal nejvyšší objem úvěrů v cizí měně činnostem v oblasti nemovitostí (143,7 mld. Kč). Dynamika vývoje těchto úvěrů v letech 2013–2016 zrychlila podobně jako u peněžnictví a pojišťovnictví. Vrcholu zde tyto úvěry dosáhly k 30. 4. 2017 (163,7 mld. Kč) a v následujících měsících se snižovaly. Tento pokles lze však z velké části vysvětlit posílením kurzu.

Zpracovatelský průmysl přijal úvěry v cizí měně jako přirozenou součást svých financí a podle toho vypadá i dlouhodobý vývoj. S výjimkou občasných výkyvů (ani zde některé firmy neodolaly lákadlu ukončení intervence) se objem úvěrů v cizí měně zvyšuje poměrně stálým tempem. V prvních letech po vstupu do EU bylo tempo vyšší (z 33,8 mld. Kč na počátku roku 2004 na 77,7 mld. Kč ke konci ledna 2009).

Recese přilíhla nepřeje investicím ani úvěrům, přesto ty v cizí měně u zpracovatelského průmyslu mírně narůstaly (83,5 mld. Kč na konci roku 2012). V období po vyhlášení intervence byla v odvětví patrná nejistota a úvěry v cizí měně ubývaly (naopak u peněžnictví a pojišťovnictví jich v první polovině roku 2014 přibývalo). Ve druhé polovině roku 2014 došlo k oživení zájmu. Na vrcholu objem půjček zpracovatelskému průmyslu činil 132,1 mld. Kč. Mírný pokles korunové hodnoty ke konci roku 2017 byl způsoben především posílením měny.

Osob ve věku 65 a více let bylo poprvé více než 2 miliony

Ve věkové skladbě obyvatelstva se odrážejí předchozí změny v úrovni porodnosti, úmrtnosti i zahraniční migrace. Česko se dlouhodobě řadí mezi země s regresivním typem věkové struktury, tedy s převahou postreprodukční složky obyvatelstva nad dětskou složkou. V roce 2017 pokračoval trend měnící se věkové struktury ve směru stárnutí populace.

JANA KŘEŠŤANOVÁ
oddělení
demografické
statistiky

Populační vývoj v roce 2017 se nesl v duchu růstu. Celkový počet obyvatel na konci roku překlenul hranici 10,6 mil., což je nejvíce od konce druhé světové války. Přibýlo zejména seniorů, mezitím o 3 %. V absolutním vyjádření se počet obyvatel Česka ve věku 65 a více let navýšil o 51,3 tis. na celkový počet 2,0 mil., což je v tomto případě doposud historicky nejvyšší hodnota. Narodilo se nejvíce dětí od roku 2011, a to 114,4 tis. Zemřelých bylo celkem 111,4 tis. osob, nejvíce za posledních dvacet let. Počet sňatků v roce 2017 vzrostl na desetileté maximum (na 52,6 tis.). Saldo zahraniční migrace bylo se svou hodnotou 28,3 tis. nejvyšší od roku 2010.

NA OSOBY V PRODUKTIVNÍM VĚKU PŘÍPADÁ STÁLE VÍCE ZÁVISLÝCH OSOB

V populačním vývoji Česka lze jednoznačně vnímat trend stárnutí populace. To se projevuje jednak zvyšováním podílu osob ve věku 65 a více let, jednak růstem hodnot ukazatelů, jako jsou index stáří a index ekonomické závislosti, a zvyšujícím se průměrným věkem obyvatel.

Průměrný věk obyvatel plynule roste od počátku 80. let minulého století, ve sledovaném desetiletí 2007–2017 se zvýšil ze 40,3 na 42,2 roku. Významně se nemění rozdíl mezi muži a ženami, v průměru jsou ženy o tři roky starší. Index stáří, který porovnává vzájemnou početnost závislých složek populace (dětí a seniorů), se mezi roky 2007 a 2017 zvýšil ze 102 na hodnotu 122 seniorů ku 100 dětem do 15 let.

Zvyšovaly se také hodnoty indexů ekonomické závislosti, které závislé skupiny obyvatelstva vztahují k osobám v produktivním věku. Zatímco první, klasická varianta indexu (I) považuje za produktivní část

populace osoby ve věku 15–64 let, druhá verze (II) bere v potaz zvyšování počtu déle studujících osob, a vymezuje proto produktivní věk až od 20 let. Kdyby indexy dosahovaly hodnot 100, pak by počet závislých osob byl stejný jako počet osob v produktivním věku. Nižší hodnoty potom značí nižší počty dětí a seniorů ku produktivním osobám, a naopak. Mezi roky 2007 a 2017 se v případě první varianty indexu poměr zvýšil ze 40,4 na 53,8, v případě druhé varianty to bylo z 53,9 na 64,8 závislých osob na 100 osob v produktivním věku.

10,6 mil.

na konci roku 2017 žilo v ČR nejvíce obyvatel od konce druhé světové války

UKAZATELE VĚKOVÉHO SLOŽENÍ, 2007–2017 (k 31. 12.)

Ukazatel	2007	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Průměrný věk: celkem	40,3	41,3	41,5	41,7	41,9	42,0	42,2
muži	38,8	39,8	40,0	40,3	40,4	40,6	40,8
ženy	41,8	42,7	42,9	43,1	43,3	43,4	43,6
Index stáří	102,4	113,3	115,7	117,4	119,0	120,7	122,1
Index ekonomické závislosti I	40,4	46,3	47,9	49,3	50,8	52,4	53,8
Index ekonomické závislosti II	53,9	57,5	58,6	59,8	61,4	63,2	64,8

Zdroj: ČSÚ

POČET A PODÍL OBYVATEL SENIORSKÉHO VĚKU, 1987–2017 (k 31. 12.)

Věková skupina	1987	1997	2007	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvatel seniorského věku podle věkových skupin (tis.)									
65–69	425,8	472,6	473,8	635,9	657,3	671,1	693,0	691,4	684,5
70–74	296,2	413,2	363,0	423,6	452,8	482,0	495,2	532,7	569,7
75–79	301,2	268,2	327,5	302,0	303,5	308,6	323,7	340,1	358,6
80–84	159,8	133,4	223,6	238,0	237,2	236,6	232,0	229,2	226,6
85–89	60,6	87,4	96,6	126,1	128,2	131,3	135,0	138,7	141,8
90–94	13,2	22,8	21,9	36,9	42,0	45,4	47,1	49,0	49,9
95+	2,0	4,2	6,5	5,1	4,6	5,5	6,4	8,0	9,1
Podíl věkových skupin na počtu obyvatel ve věku 65+ let (%)									
65–69	33,8	33,7	31,3	36,0	36,0	35,7	35,9	34,8	33,6
70–74	23,5	29,5	24,0	24,0	24,8	25,6	25,6	26,8	27,9
75–79	23,9	19,1	21,7	17,1	16,6	16,4	16,8	17,1	17,6
80–84	12,7	9,5	14,8	13,5	13,0	12,6	12,0	11,5	11,1
85–89	4,8	6,2	6,4	7,1	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
90–94	1,0	1,6	1,4	2,1	2,3	2,4	2,4	2	2,4
95+	0,2	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
Podíl 65+ na celkové populaci	12,2	13,6	14,6	16,8	17,4	17,8	18,3	18,8	19,2

Zdroj: ČSÚ

SOUČASNÁ VĚKOVÁ STRUKTURA JE ODRAZEM PŘEDCHÁZEJÍCÍHO DEMOGRAFICKÉHO VÝVOJE

Věková struktura obyvatelstva Česka je velmi nepravdělná. Na věkové pyramidě je vidět množství výrazných zářezů. Srovnání věkových pyramid z let 2007 a 2017 dokumentuje, jak dochází k posunu jednotlivých generací do vyššího věku a jak se postupně promítá různá početní velikost jednotlivých generací do jednotlivých věkových skupin.

Nejsilnější generaci v Česku představují osoby narozené v 70. letech minulého století, kdy byl přijat komplex pronatalitních opatření. Konkrétně pak vůbec nejpočetnější je ročník 1974. Zatímco v roce 2007 se tyto silné generace nacházely ve věku mezi 28 až 34 roky (a vůbec nejvíce bylo osob ve věku 33 let), v roce 2017 se posunuly do věku 38 až 44 let (nejčetnější skupinu obyvatelstva představovali 43letí). Tyto generace tedy (prozatím) zůstávají v produktivní složce a jejich stárnutí přispívá k růstu průměrného věku obyvatelstva (na druhou stranu ale například nikterak neovlivňují výši indexu stáří). Z věkových pyramid je zřejmé, že za populačním stárnutím bylo v nedávných letech zejména navýšení počtu seniorů, kteří se v roce 2017 dostali do věku 62–75 let. Na tomto vývoji se podepsal jiný babyboom v Česku, konkrétně silné generace narozených během druhé světové války a zejména po ní, které se přesouvaly přes hranici 65 let věku. Naopak pozitivní zmírnění stárnutí populace představuje jednak početnější věková skupina 7–10letých, neboli osob narozených mezi

lety 2006 až 2010 ženám ze silných ročníků 70. let, jednak skutečnost, že relativně vysoký počet narozených se udržuje i v posledních letech.

Pro růst hodnot ukazatelů ekonomického zatížení bylo stěžejní také to, že do kategorie produktivní složky populace se dostávaly slabší ročníky z 90. let, tedy lidé narození v období nízké plodnosti (historicky nejméně dětí se v Česku narodilo v roce 1999). Představují současnou věkovou skupinu mezi 16. a 22. rokem. Další početně slabší skupinou jsou osoby dnes 55–60leté, jejichž nižší počet je důsledkem snižování plodnosti po přijetí zákona o umělém oplodnění v roce 1958.

VĚKOVÁ STRUKTURA UVNITŘ SENIORSKÉ POPULACE

Vlivem vývoje ve věkové struktuře a prodlužování délky lidského života se v Česku zvyšuje počet i podíl osob ve věku 65 a více let. Jen za posledních deset let narostla nejstarší věková skupina osob o více než 0,5 mil. Na celkovém počtu obyvatel se v roce 2017 podílela 19,2 % (o 4,7 procentního bodu více než v roce 2007), a v absolutním vyjádření tak přesáhla hranici 2,0 mil. osob. Pro porovnání, dětská složka v posledních letech rovněž narůstá, ale pomaleji. Zatímco v roce 2007 představovali mladší 15 let 14,2 % obyvatelstva, v roce 2017 to bylo 15,7 % (absolutně 1,7 mil.). Naproti tomu zastoupení produktivní složky obyvatelstva klesá, od roku 2007 do 2017 pokleslo ze 71,2 % na 65,0 % (absolutně na 6,9 mil.).

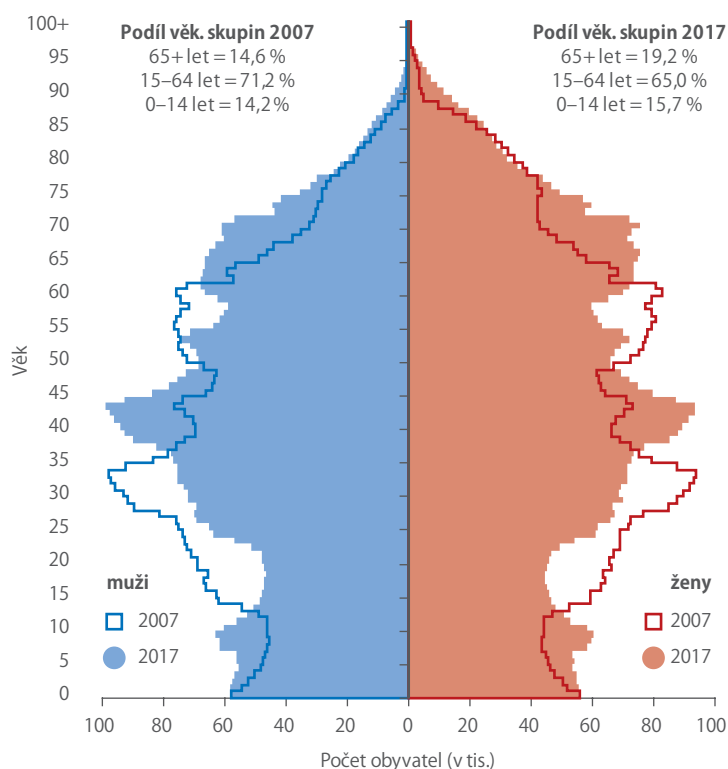
Počet a podíl osob seniorského věku se nemění jen jako celek, vyvíjí se i věková struktura uvnitř

1974

nejpočetnější ročník narození v České republice

této složky. Nejpočetnější věkovou skupinou v seniorské populaci zůstává nejmladší skupina 65–69letých, dlouhodobě tvoří třetinu všech seniorů. Mezi roky 2007 a 2017 relativně nejvíce posílila skupina 90–94letých, a to více než dvojnásobně (absolutně o 28 tis.). Její procentuální zastoupení v seniorské populaci se s výkyvy zvýšilo z 1,4 na 2,4 %. Z mladších věkových skupin pak vzrostl relativně nejvíce počet osob 70–74letých (o 57 %, absolutně o téměř 207 tis.), následně počet 65–69letých (o 44 %, absolutně o téměř 211 tis.). Nárůst těchto dvou skupin demonstruje posun silných poválečných ročníků v seniorském věku v posledních letech. Pokud se podíváme na porovnání v delším časovém horizontu (vybrané roky 1987 a 1997) k roku 2017, absolutně opět nejvíce narostly nejmladší věkové skupiny (65–69letí a 70–74letí), v relativním vyjádření však nejdynamičtěji přibýlo naopak těch nejstarších. Oproti roku 1997 je aktuálně osob ve věku 90–94 let a nad 95 let více než dvojnásobek. Při porovnání s rokem 1987 se početnost 90–94letých téměř zčtyřnásobila a 95letých a starších osob je oproti roku 1987 dokonce až 4,6krát více. Procentuální zastoupení nejstarších dvou skupin v seniorské skupině je však dlouhodobě (ve sledovaných posledních třiceti letech) velmi nízké (u 90–94letých mezi 1,0–2,5 %, u skupiny 95+ mezi 0,2–0,4 %).

OBYVATELSTVO PODLE POHLAVÍ A VĚKU, 2007 A 2017 (k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

XLVIII. konference České demografické společnosti

Demografie v Česku a na Slovensku v průběhu (čtvrt)století – Demografický výzkum a populační vývoj na území Česka a Slovenska od vzniku Československa do současnosti.

23.–25.

května 2018

Brno, Mendelova
univerzita

Registrace na
www.czechdemography.cz

Největší digitální propast je na Vysočině

Zatímco ve skupině mladých do 25 let jsou on-line téměř všichni (97 %), podíl seniorů nad 65 let, kteří užívají internet alespoň jednou týdně, je zatím 27 %.

LENKA WEICHETOVÁ
oddělení statistiky výzkumu, vývoje a informační společnosti

Rozdíly v používání internetu mezi mladými a staršími osobami nejsou ve všech regionech stejné, liší se napříč Českou republikou.

Nejvíce lidí, kteří používají internet jednou týdně nebo i častěji, žije v Praze (81 %). Mezi osobami ve věku 16–54 let je on-line dokonce 98 %. Praha je tedy jediným regionem, ve kterém pouze dvě procenta osob v tomto věku internet pravidelně nepoužívají. Z obyvatel Prahy starších 55 let používá internet více než polovina (55 %). Ve srovnání s ostatními regiony jsou starší Pražané digitálně aktivnější než jejich vrstevníci z ostatních částí republiky a oproti svým mladším spoluobčanům se liší v používání internetu relativně nejméně, rozdíl činí „pouhé“ 43 procentní body (p. b.).

PO PRAZE NÁSLEDUJE KARLOVARSKÝ KRAJ

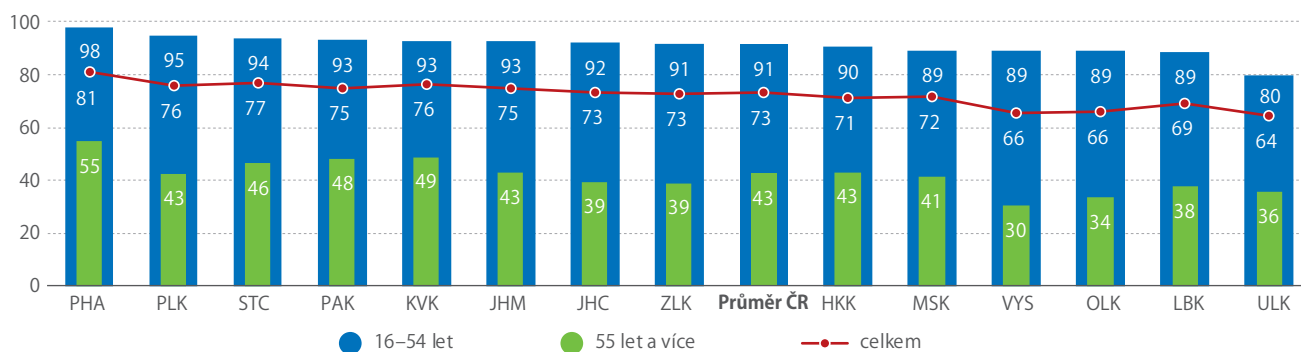
Mezi osobami v důchodovém a předdůchodovém věku je druhým neaktivnějším krajem v používání internetu Karlovarský kraj (49 % z nich). Naproti tomu v Kraji Vysočina činí rozdíl mezi mladší a starší

věkovou skupinou téměř 60 p. b. Právě v tomto regionu je největší digitální propast mezi mladými a staršími obyvateli. V generaci osob ve věku 16–54 let je na internetu 9 osob z 10, ale ve starší věkové skupině se připojují pouze 3 z 10. Jen o něco málo lépe je na tom Olomoucký kraj.

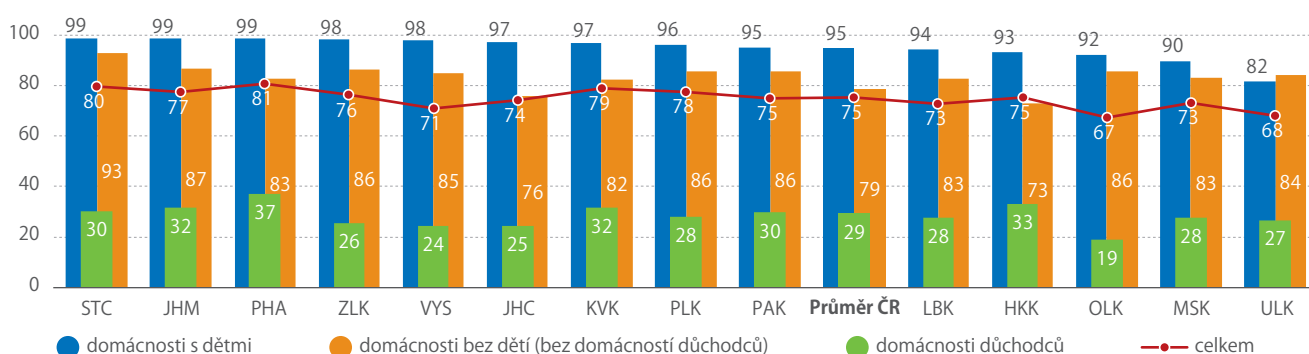
Údaje o vybavenosti domácností internetem poukazují na stejný problém. Například z domácností v Kraji Vysočina, ve kterých žijí děti do 15 let, je jich připojeno k internetu již 98 %. Z domácností seniorů má přístup na síť jen čtvrtina. V Olomouckém kraji dokonce jen pětina.

Zatímco v krajích Olomouckém a Vysočina roste díky mladším ročníkům naděje, že v budoucnu dosáhnou stejné digitální úrovně jako okolní kraje, na Ústecku je situace odlišná. Nízká úroveň používání internetu je nejen mezi staršími, ale i mezi mladými. Mezi osobami ve věku 16–29 let je on-line 86 % osob. Domácnosti s dětmi do 15 let jsou připojeny k internetu v 82 %.

OSOBY V KRAJÍCH ČR, KTERÉ POUŽÍVAJÍ INTERNET OBVYKLE ALESPŮJEDNOU ZA TÝDEN, 2016^{*)} (%)

DOMÁCNOSTI V KRAJÍCH ČR S INTERNETEM PODLE TYPU DOMÁCNOSTI, 2016^{*)} (%)

^{*)} Pozn.: Pro vyšší reprezentativnost jsou údaje v krajském členění počítány jako tříleté klouzavé průměry.

Zdroj: ČSÚ, Šetření o využívání ICT v domácnostech a mezi jednotlivci.

Jak na investice? Národní účty to řeší standardem ESA2010

Investice v ČR tvoří asi čtvrtinu hrubého domácího produktu. Tento podíl je v čase relativně stabilní. Pojetí investic v národních účtech je na rozdíl od podnikového účetnictví mírně odlišné.

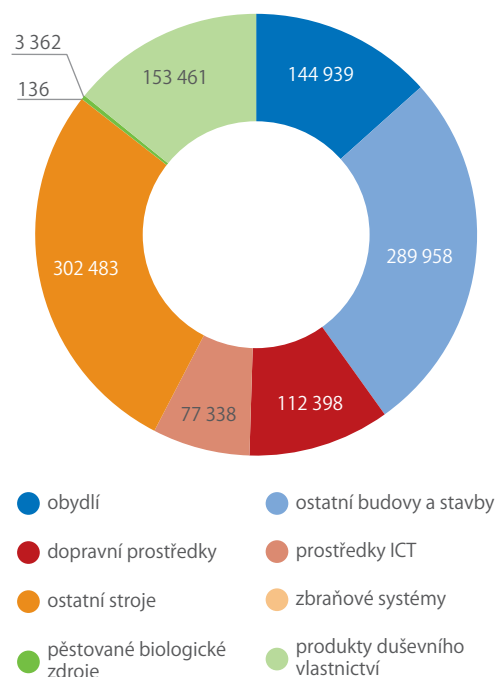
PETR MUSIL
vedoucí oddělení
input-output tabulek

Investice do nefinančních aktiv se v systému národních účtů nazývají tvorbou hrubého fixního kapitálu (THFK). Ta je součástí odhadu hrubého domácího produktu (HDP) výdajovou metodou. V roce 2015 činila THFK 1 216 mld. Kč, což představovalo 26,5 % HDP. Tento ukazatel je možné členit podle odvětví, institucionálních sektorů subjektů či typu aktiv.

JEDEME PODLE EVROPSKÝCH STANDARDŮ

Od roku 2014 je účinný standard národních účtů ESA2010, který přinesl některé změny ve vymezení nefinančních aktiv. Nejvýznamnější změnou je rozšíření nefinančních aktiv o výzkum a vývoj, zbraňové systémy a zrušení spodní hranice 500 eur pro investice do nefinančních aktiv. Nově jsou za THFK považovány veškeré výdaje na produkty, jejichž životnost je delší než jeden rok. Je tedy zřejmé, že tato definice se odlišuje od účetního zachycení v České republice. Pořízení dlouhodobého majetku v účetních výkazech nelze přímo porovnávat s THFK. Údaje slouží jako jeden z datových zdrojů pro sestavování THFK. Kvůli souladu se standardem ESA2010 se ke zdrojovým datům ze statistických a administrativních zdrojů přidávají koncepční a další úpravy,

TVORBA HRUBÉHO FIXNÍHO KAPITÁLU, 2014 (mil. Kč)

Zdroj: ČSÚ

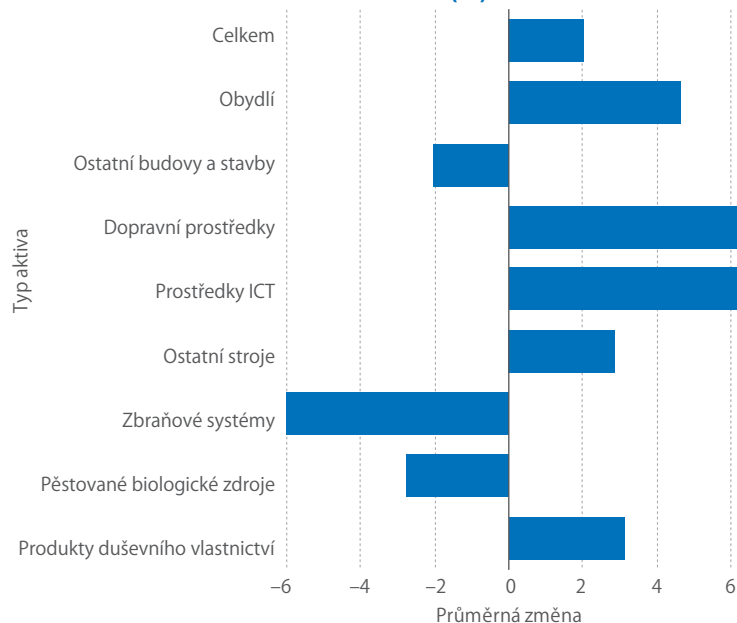
kteří zajišťují přechod k vymezení podle národního účetnictví. Pozornost je věnována i operacím s tzv. použitými aktivy, která se přesouvají od jednoho subjektu k jinému. Tento typ transakcí nemá vliv na celkovou výši THFK. U nabývajících subjektů se objeví jako přírůstek a u předávajících jako úbytek ve stejné hodnotě. Výjimkou jsou tzv. náklady na transfer (například daň z nabytí nemovité věci, znalecké posudky apod.), které jsou součástí THFK.

STÁTY S VYSOKÝM PODÍLEM PRŮMYSLU VÍCE INVESTUJÍ

Podíl investic na HDP (26,5 %) byl v Česku v roce 2015 nejvyšší ze všech států EU, ve kterých je průměrný podíl necelých 20 %. Nejnižší podíly byly zaznamenány v Řecku (11,5 %), na Kypru (13,0 %) a v Portugalsku (15,0 %). Vysoký podíl investic je typický pro státy, jejichž ekonomika prochází modernizací, a země s vysokým podílem průmyslu. Ten je totiž kapitálově náročnější než jiná odvětví.

Vývoj THFK do jednotlivých typů aktiv byl v průběhu času odlišný. Mezi lety 1995 a 2014 vzrostly

PRŮMĚRNÁ MEZIROČNÍ REÁLNÁ ZMĚNA (%)

Zdroj: ČSÚ

průměrně meziročně nejvíce investice do ICT (téměř 7 % ročně), dopravních prostředků (6,3 %) a obydlí (4,7 %). Nad průměrem se držely rovněž výdaje na produkty duševního vlastnictví a ostatní stroje. Naopak klesaly investice do ostatních budov a staveb (pokles o téměř 2 % meziročně), zbraňových systémů (pokles o téměř 6 % meziročně) a biologických zdrojů.

Největší podíly měly investice do ostatních strojů a zařízení, následovaly výdaje na ostatní budovy a stavby a obydlí. Naopak nejmenší investice plynuly do zbraňových systémů (136 mil. Kč). Nicméně investice do tohoto aktiva jsou velmi volatilní. V roce 2015 dosáhly téměř 10 mld. Kč, zejména u důvodu nákupu gripenu. Nejvýznamnějšími položkami produktů duševního vlastnictví jsou software či výzkum a vývoj. Výdaje na výzkum a vývoj dosáhly 65 217 mil. Kč a tvořily 1,5 % HDP.

Struktura investic se liší v jednotlivých zemích EU. V České republice byl zaznamenán nejnižší podíl investic do budov (40,1 %) ze všech zemí a naopak druhý nejvyšší podíl do ostatních strojů (35 %). Největší podíl strojních investic byl na Slovensku, kde je ovšem podprůměrný podíl u produktů duševního vlastnictví. Vyspělé státy, jako například Finsko, Dánsko či Nizozemsko, mají vysoký podíl investic do produktů duševního vlastnictví a nízké procento u dopravních prostředků a ostatních strojů.

VYMEZENÍ AKTIV PODLE ESA2010

Nový standard národních účtů ESA2010 rozšířil vymezení aktiv o zbraňové systémy a výzkum a vývoj. Výdaje na tato aktiva jsou proto považovány za investice, a nikoliv za běžné výdaje. Podle předchozího standardu ESA1995 byly veškeré vojenské výdaje součástí běžných výdajů bez ohledu na životnost či hodnotu používaných aktiv. Obdobně jsou výdaje na výzkum a vývoj považovány nově podle ESA2010 za investici. Hlavním datovým zdrojem je statistika výzkumu a vývoje založená na Frascati manuálu. Mezi oběma statistikami je několik metodických rozdílů, tudíž výsledky nejsou shodné.

STRUKTURA INVESTIC VE VYBRANÝCH EVROPSKÝCH ZEMÍCH, 2014 (%)

Země	Stavebnictví	Dopravní prostředky	Ostatní stroje	Biologické zdroje	Produkty duševního vlastnictví
Belgie	48,4	9,3	23,4	0,2	18,7
Bulharsko	50,9	8,4	33,3	0,8	6,7
Česko	40,1	10,4	35,0	0,3	14,2
Dánsko	44,1	11,3	19,6	0,0	25,0
Německo	47,8	12,1	22,7	0,1	17,3
Estonsko	50,5	11,4	29,2	0,3	8,5
Řecko	45,4	16,6	24,4	0,4	13,2
Španělsko	51,5	9,9	22,6	0,7	15,4
Francie	55,1	6,5	14,9	0,3	23,2
Itálie	50,0	4,6	29,1	0,2	16,0
Lotyšsko	56,4	8,7	27,2	0,1	7,6
Litva	58,1	10,5	21,8	0,6	9,0
Lucembursko	53,6	26,2	14,2	0,1	5,9
Maďarsko	45,6	11,3	31,1	0,7	11,2
Malta	45,4	3,2	32,0	0,1	19,2
Nizozemsko	45,8	7,7	21,6	0,3	24,7
Rakousko	47,4	8,0	23,6	0,2	20,8
Polsko	55,4	8,7	28,7	0,2	7,1
Portugalsko	50,0	6,7	24,2	1,7	17,4
Rumunsko	48,1	13,8	28,1	0,2	9,8
Slovinsko	47,3	8,6	27,9	0,5	15,8
Slovensko	43,0	12,2	35,5	1,6	7,8
Finsko	55,7	4,5	17,5	0,1	22,2
Švédsko	41,0	6,3	24,3	0,2	28,2
Norsko	69,2	3,3	12,7	0,0	14,7

Zdroj: Eurostat

V pojetí národních účtů patří do investic pouze výdaje na vlastní aktivum výzkumu a vývoje, kdežto pojetí Frascati výdajů je spíše účelové, tj. zahrnuje veškeré výdaje související s výzkumem a vývojem, například i stroj nebo budovu využívané pro výzkum a vývoj. V národních účtech jsou tyto výdaje součástí investic do strojů a budov.

DANTE WEB

Statistické výkazy
on-line

vykazy.cz

@StatsMalaysia

MALAJSIJSKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

FACEBOOKOVÝ PROFIL MALAJSIJSKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU UMOŽŇUJE DÍKY INFOGRAFIKÁM ZÍSKAT RYCHLÝ PŘEHLED O ZEMI.

Najdete zde údaje o demografické situaci země v jihovýchodní Asii, ale také statistiky, které už tak běžné nejsou. Vycházejí z tamní zemědělské produkce. Ostatně, kde jinde hledat podrobné informace o produkci přírodního kaučuku.

bit.ly/2L0sG8H

The screenshot displays a collection of data visualizations from the Department of Statistics Malaysia website. Key elements include:

- Balance of Payments:** A circular infographic showing Malaysia's Current Account Balance recorded a higher surplus of RM16.0 billion in Q1 2018, and the Financial Account recorded a net inflow of RM15.2 billion.
- International Investment Position (IIP):** A bar chart showing Malaysia's IIP recorded RM1,670.1 billion in Q1 2018, with assets exceeding liabilities.
- Services Producer Price Index (SPI):** A chart showing the SPI increased 0.2% in the first quarter of 2018.
- GDP Growth Rate:** A chart showing a 5.4% growth rate in Q1 2018.
- FDI Inflows:** A chart showing FDI inflows of RM587.7 billion in Q1 2018.
- Exports and Imports:** Various charts showing trade data, including a 27.1% increase in exports.
- Domestic Consumption:** A chart showing a 17.7% increase in domestic consumption.
- Exports by Sector:** A bar chart showing exports by sector, with Services being the largest at 41.3%.
- FDI Inflows by Sector:** A chart showing FDI inflows by sector, with Manufacturing being the largest at 41.6%.
- Top Sources of FDI Inflows:** A chart showing Singapore as the top source of FDI inflows.
- Services Producer Price Index (SPI):** A chart showing the SPI increased 0.2% in the first quarter of 2018.
- Accommodation and Food Services:** A chart showing a 1.2% increase in the price index.
- Real Estate Activities:** A chart showing a 2.2% increase in the price index.
- Professional:** A chart showing a 0.4% increase in the price index.
- Arts, Entertainment and Recreation:** A chart showing a 1.2% increase in the price index.

WHO KLIMATICKÉ ZMĚNY. A BUDE HŮŘ

V SOUVISLOSTI SE ZPRÁVOU O ZNEČIŠTĚNÍ OVZDUŠÍ JSOU NA INTERNETOVÝCH STRÁNKÁCH SVĚTOVÉ ZDRAVOTNICKÉ ORGANIZACE (WHO) ZVEŘEJNĚNY ALARMUJÍCÍ INFOGRAFIKY.

Upozorňují na změny klimatu, které způsobuje lidstvo a jež také zpětně obyvatele modré planety ovlivňují. Podle odhadů WHO země v období let 2030 až 2050 v důsledku klimatických změn ročně o 250 tis. osob více, když se zvýší počet zemřelých na malárii, podvýživu, průjmová onemocnění a také v důsledku příliš horkého klimatu, které ohrožuje především osoby s chronickým onemocněním a osoby pracující ve venkovním prostředí.

bit.ly/29mu0nB

The infographic titled "WHO IS AT RISK OF CLIMATE CHANGE?" features a central red circle with the text "EVERYONE EVERYWHERE". Surrounding this are four boxes highlighting vulnerable groups:

- Those living in poverty, as well as women, children and the elderly.**
- Outdoor workers and people living with chronic medical conditions.**
- Children are the most vulnerable due to long exposure to environmental risks.**
- Those living in megacities, small island developing states and other coastal, mountainous and polar regions.**
- Countries with weak health systems will be least able to prepare and respond.**

The infographic titled "WHAT CAN WE DO ABOUT CLIMATE CHANGE?" features a central green circle with the text "WHAT CAN WE DO ABOUT CLIMATE CHANGE?". It lists several actions to reduce emissions:

- Our transport systems are inefficient, polluting and drive CO2 into the atmosphere, which directly harms the environment and our health.**
- The same can be said of our energy and food systems. The livestock sector is responsible for significant greenhouse gas emissions.**
- CLEAN ENERGY:** Cleaner, more efficient energy choices will go a long way to reducing emissions.
- SUSTAINABLE TRANSPORT:** Instead, we should walk, cycle and use public transit. This will clean the air, increase physical activity, and reduce additional diseases like obesity.
- SUSTAINABLE FOOD SYSTEMS & HEALTHY DIETS:** Cutting down on red and processed meat, and increasing fruit and vegetable intake in high-consuming populations will reduce emissions and diseases like cancer and heart disease.

FAO KDYŽ JE VODY NEDOSTATEK

ORGANIZACE PRO VÝŽIVU A ZEMĚDĚLSTVÍ (FAO) UPOZORŇUJE NA DEVĚT PUBLIKACÍ ZE SVÉ PRODUKCE, JEJICHŽ CÍLEM JE ZVÝŠIT POVĚDOMÍ O OCHRANĚ VODNÍCH ZDROJŮ.

Jedním z témat, kterým se tituly věnují, je nutnost sdílení vodních zdrojů. Voda se totiž stává vzácným statkem, jehož nedostatek má přímý vliv na kvalitu a dostupnost potravin v dané lokalitě a skrze zhoršující se životní podmínky pak ovlivňuje i případné rozhodnutí o migraci, což je tématem další z akcentovaných publikací. Nechybí ani podrobný rozbor, jak nehospodárně je s vodou zacházeno při výrobě nejen potravin, ale i v průmyslu, a jak jsou vodní zdroje znečišťovány.

bit.ly/2k22huU

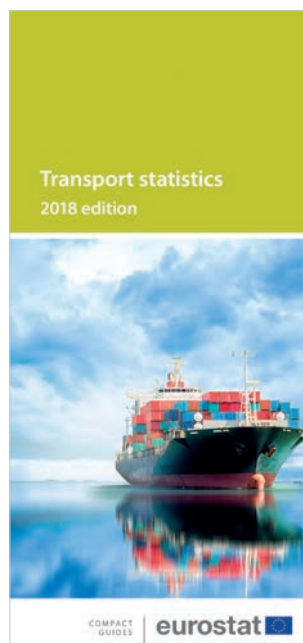

EUROSTAT LETADLA PŘISTÁVAJÍ NEBO STARTUJÍ KAŽDÉ ČTYŘI SEKUNDY

PUBLIKACE, KTEROU VYDAL EVROPSKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, SE VĚNUJE VŠEM DRUHŮM DOPRAVY V EVROPSKÉ UNII.

Od doby, kdy si jedinec sám nevyrobí vše, co by rád užíval, je pro ekonomický rozvoj role dopravy nezastupitelná. Věděli jste například, že každé čtyři sekundy startuje či přistává na evropských letištích jedno dopravní letadlo nebo že na Maltě a na Kypru neexistuje železniční doprava?

bit.ly/2GcvV9L

Inland waterways transport

Inland waterways statistics cover only freight transport. Data refer to weight of goods. Vessel traffic data as well as data on dangerous goods and number of accidents are provided on a voluntary basis.

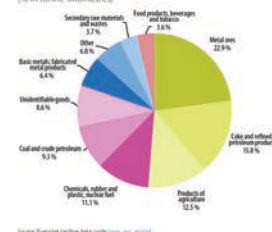
The data collection covers quarterly and annual data transmitted within five months after the end of the period of observation.

Data are reported by countries for which the volume of goods transported exceeds 1 million tonnes yearly and do not have solely national transport.

DID YOU KNOW THAT IN 2016

- More than 53% of goods were transported by self-propelled barges?
- More than half of the EU-28 inland waterways transport of coke and refined petroleum products was performed by the Netherlands?
- More than half of the dangerous goods transported by inland waterways were flammable liquids?

EU-28 inland waterways freight transport by main type of goods, 2016 (% in tonne-kilometres)

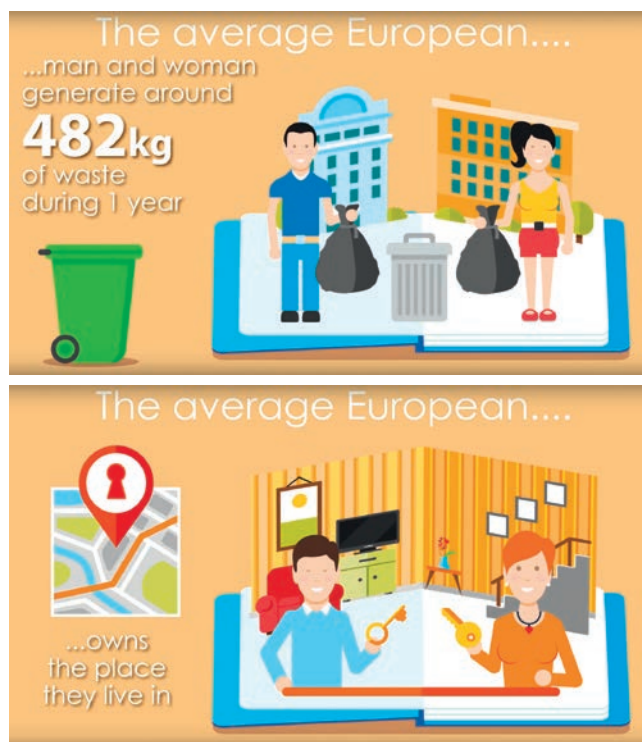

EUROSTAT PRŮMĚRNÝ ŽIVOT V ČÍSLECH

KRÁTKÉ VIDEO EUROSTATU UKAZUJE CHARAKTERISTIKY PRŮMĚRNÉHO OBYVATELE ŽIJÍCÍHO V EVROPĚ.

Úplnou statistickou informací o konkrétním statistickém znaku ve statistickém souboru dává jeho rozdělení četností. V případě, že se spokojíme se stručnou informací o hodnotě konkrétního znaku, použijeme jedinou hodnotu, která tento soubor charakterizuje. S ohledem na snadnost výpočtu bývá touto hodnotou nejčastěji aritmetický průměr.

bit.ly/2lmzgf

Vodovody, kanalizace a vodní toky 2017

Vydavatel: Český statistický úřad

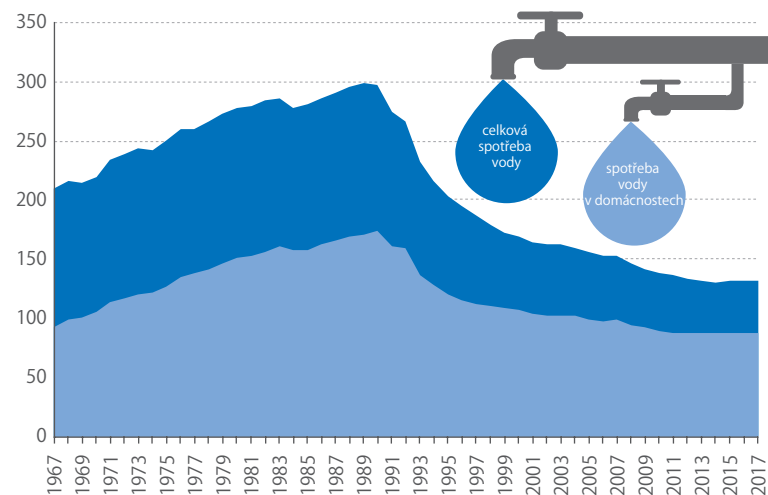
Spotřeba vody v České republice pozvolna roste již od roku 2014. Více vody nespotřebovávají jen domácnosti, ale také podniky.

Začátkem května vyšla nová publikace ČSÚ Vodovody, kanalizace a vodní toky 2017. Aktuální data naznačují, že spotřeba pitné vody pravděpodobně již dosáhla svého historického minima. V roce 2012 se spotřeba domácností (specifické množství vody fakturované domácnostem) dostala na nejnižší hodnotu 87,2 l/os/den, v roce 2013 svého minima dosáhla celková spotřeba (specifické množství vody fakturované celkem) se 129,5 l/os/den.

V roce 2017 vzrostla celková spotřeba na 131,7 l/os/den (meziroční nárůst 0,5 l/os/den) a spotřeba vody v domácnostech na 88,7 l/os/den (meziroční nárůst 0,4 l/os/den). Její pozvolný růst můžeme pozorovat od roku 2014. Zatímco spotřeba vody v domácnostech odráží hlavně spotřebu vody obyvatelstva, celková spotřeba zahrnuje i spotřebu průmyslových a zemědělských podniků a také služeb. Meziroční rozdíly tak mohou vykazovat větší variabilitu.

Čtenář publikace si může položit otázku, zda je růst spotřeby vody žádoucí. Podle statistiků lze na spotřebu vody nahlížet ze dvou úhlů. Ve světle celosvětové problematiky související se změnami klimatu je šetření vodou velice žádoucí. Žijeme v období

VÝVOJ SPOTŘEBY VODY (l/os/den)

Zdroj: ČSÚ

s nedostatkem srážek, kdy se nestačí doplňovat zásoby podzemních vod a kdy je každá kapka vody k nezaplacení. Proto se efektivní využívání vody a vodních zdrojů stalo nezbytností.

Další aspekt je ekonomický. Spotřeba vody je jedním z faktorů, které ovlivňují její cenu. Do té se mimo jiné promítají náklady na obnovu starých sítí a zařízení i investice na novou výstavbu. Také samotná existence vodovodních sítí, jejich servis a opravy vyžadují náklady bez ohledu na to, kolik vody jimi proteče. Náklady na výrobu se totiž s menším objemem nesnižují. Snížení spotřeby vody vede ve svém důsledku ke zvýšení ceny za litr.

0,5 l/os/den
o tolik meziročně
vzrostla celková
spotřeba vody
v roce 2017

bit.ly/2wpOkjx

PUBLIKACE ČSÚ

www.czso.cz
objednavky.czso.cz

tištěná

elektronická

on-line

Porážky hospodářských zvířat (duben 2018)

Titul předkládá údaje o porážkách hospodářských zvířat za referenční měsíc a od počátku roku v členění podle druhů (skot, prasata, ovce, kozy, koně, drůbež) a krajů (kromě drůbeže).

Lesnictví (2017)

Publikace obsahuje hlavní ukazatele lesnické činnosti subjektů hospodařících v lesnictví v roce 2017 a ekonomické výsledky za rok 2016.

Výsledky zdravotnických účtů ČR (2010 až 2016)

Zdravotnické účty zachycují výdaje na zdravotnictví jak z hlediska zdrojů, tak i jejich užití (typ péče, druh poskytovatele, zdroj financování, druh diagnózy, věk a pohlaví pacienta).

Ekonomické výsledky peněžních institucí – bankovních i nebankovních (2014–2016)

Titul přináší údaje například o zaměstnanosti a mzdách, o stavech a meziročním pohybu dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku či finančních aktivech.

NEPŘÍMÁ VEŘEJNÁ PODPORA VÝZKUMU A VÝVOJE V ČR 2016

Vydavatel: Český statistický úřad

Titul obsahuje hlavní výsledky ročního zpracování administrativních údajů o nepřímé (daňové) veřejné podpoře výzkumu a vývoje v ČR.

bit.ly/2IjELUW

POČET OBYVATEL V OBCÍCH K 1. 1. 2018

Vydavatel: Český statistický úřad

Publikace obsahuje údaje za všechny obyvatele, kteří mají v České republice trvalé bydliště, a to bez ohledu na státní občanství.

bit.ly/2GaGkmd

HYDROLOGICKÁ ROČENKA ČESKÉ REPUBLIKY 2016

Vydavatel: Český hydrometeorologický ústav

Ročenka přehlednou formou shrnuje výsledky sledování stavu povrchových a podzemních vod v roce 2016.

bit.ly/2KsK055

Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz v České republice (2017)

Publikace vychází z administrativních zdrojů dat. Evidované případy dočasné pracovní neschopnosti ČSÚ zpracovává například podle sídla, velikosti a převažující ekonomické činnosti.

Česká republika od roku 1989 v číslech

Pravidelně zveřejňovaný titul přináší jako obvykle dlouhodobé časové řady vývoje vybraných ukazatelů ve čtrnácti odvětvích. Je doplněn animovanými grafy.

KALENDÁŘ – RYCHLÉ INFORMACE

ČERVEN 2018

PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO	NE
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

1 PÁ

Tvorba a užití HDP
(1. Q 2018)

4 PO

Průměrné mzdy
(1. Q 2018)

5 ÚT

Maloobchod
(4/2018)

6 ST

Průmysl
(4/2018)
Stavebnictví
(4/2018)
Zahraniční obchod
(4/2018)

11 PO

Indexy spotřebitelských cen – inflace
(5/2018)

12 ÚT

Pohyb obyvatelstva
(1. Q 2018)

18 PO

Indexy cen vývozu a dovozu
(4/2018)
Indexy cen výrobců
(5/2018)

25 PO

Konjunkturální průzkum
(6/2018)

29 PÁ

Čtvrtletní sektorové účty
(1. Q 2018)

Inovační aktivity podniků (2014–2016)

Titul předkládá údaje o aktivitách podniků v oblastech produkčních, procesních, marketingových a organizačních inovací včetně jejich výsledků podle jejich velikosti, odvětví a vlastnictví.

Stav a pohyb obyvatelstva v ČR (1. Q 2018)

Demografická publikace obsahuje předběžné výsledky přirozeného a mechanického pohybu obyvatelstva České republiky od začátku letošního roku.

Mezinárodní (ne)srovnatelnost

TEREZA
KOŠTÁKOVÁ

Možnost mezinárodního srovnání je lákadlo, kterému občas neodolá ani ten nejzarytější statistický nedůvěřivec. Kdo by nechtěl vědět, jestli je na tom (alespoň v průměru) lépe, nebo hůře než soused? Pokud hledáme statistické údaje o České republice, brzy zjistíme, že jsou **vydávány nejen národními statistickými institucemi** (například Českým statistickým úřadem), ale v mnoha případech i **mezinárodními organizacemi** (například Eurostatem). Tyto údaje však nejsou vždy zcela stejné. Je lepší si pro mezinárodní srovnání vyhledat údaje přímo u příslušných národních statistických úřadů, jednu zemi po druhé, anebo máme sáhnout po databázích mezinárodních institucí, kde jsou vedle údajů za Českou republiku i všechny ostatní (vybrané) státy?

Nebudeme vás napínat. V tomto případě vítězí lenost! Obvykle je lepší podívat se na **jedno místo, do jedné tabulky (či databáze), která je vydána v jeden okamžik** za více států najednou (včetně ČR). Jen tak jsou **údaje mezi státy srovnatelné**. A pokud nejsou, měl by na to být uživatel upozorněn. Když budeme porovnávat jednotlivé státy na základě různých datových zdrojů (tj. údaj za každý stát vezmeme jinde), hrozí, že budeme porovnávat neporovnatelné. **I zdánlivě stejné ukazatele totiž mohou být v jednotlivých státech počítány odlišně, obvykle z důvodu mírně odlišného vymezení.** Důvody jsou jak historické, tak ryze praktické. Každý stát má svá specifika, své potřeby, jinou dostupnost dat atd.

PODSTATNÁ JE SROVNATELNOST ÚDAJŮ MEZI STÁTY, JINAK NELZE UKAZATELE POMĚŘOVAT

A totéž platí pro mezinárodní instituce. Poměrně často se stává (ale záleží na oblasti statistiky), že **údaje vydávané ČSÚ jsou jiné než ty v tabulkách Eurostatu**. Jak je to možné, když Eurostat obvykle přebírá údaje právě od ČSÚ? Je to chyba? Není. **Prioritou mezinárodních institucí je globální srovnatelnost údajů mezi všemi státy, zatímco cílem národních úřadů je vypovídací schopnost ukazatelů pro jejich stát.** Proto mohou mít ukazatele (mírně) odlišné vymezení.

Uvedme příklad. **Základní demografické ukazatele** o ČR (například úhrnná plodnost, naděje dožití, porodnost, úmrtnost, sňatečnost atd.) publikované Eurostatem se mírně liší od údajů publikovaných ČSÚ. Na úrovni celé ČR obvykle nejde o velké rozdíly, ale přesto mohou uživatele zmást. Jaké jsou jejich důvody? Uvedme jeden za všechny: do výpočtu těchto ukazatelů vstupuje počet obyvatel „uprostřed roku“, tzv. střední stav obyvatelstva (celkem či

podle věku a pohlaví), a Eurostat používá jiný počet obyvatel než ČSÚ. Zatímco ČSÚ pracuje s teoreticky správnějším postupem (tj. počtem obyvatel v noci z 30. června na 1. července), Eurostat musí volit kompromis: zjednodušený výpočet dostupný za všechny sledované státy (tj. průměr počtu obyvatel k 1. lednu dvou po sobě jdoucích let). Toto zjednodušení má na **vypovídací schopnost** výsledných ukazatelů **jen nepatrný vliv a díky němu může Eurostat nabídnout v jednotné metodice údaje za všechny státy.**

Jiným příkladem rozdílů mezi údaji ČSÚ a Eurostatu je **obecná míra nezaměstnanosti**. Rozdíl bývá pouze v řádu desetin procenta, ale rozdíl to je. V ČR je tento základní ukazatel trhu práce odhadován primárně pro věkovou skupinu 15–64letých. V našich podmínkách to dává smysl, protože lidé starší 65 let již tak často nepracují. Na druhou stranu Eurostat dává přednost míře nezaměstnanosti 15–74letých, protože v některých státech je běžné pracovat déle. Opět se jedná o kompromis mezi dostupností dat za jednotlivé státy (pro ČSÚ není problém poskytnout Eurostatu i údaj o nezaměstnanosti ve věkové skupině 15–74letých) a vypovídací schopností ve všech zemích.

HARMONIZOVANÝ INDEX SPOTŘEBITELSKÝCH CEN JE PRO VŠECHNY STEJNÝ

Existuje i mnoho dalších případů rozdílů mezi ČSÚ a Eurostatem. Někdy jsou názvy ukazatelů shodné a vymezení odlišné (například vývoz a dovoz zboží). Jindy jsou odlišné i názvy, takže uživatel naštěstí nemá tendenci porovnávat neporovnatelné (například **harmonizovaný index spotřebitelských cen**). Lze však najít i mnoho příkladů, kdy jsou ukazatele publikované ČSÚ a Eurostatem zcela shodné (například HDP či index průmyslové produkce). Ale i v těchto případech občas dochází při mezinárodním srovnávání k chybám: když uživatel zamění sezónně očištěné a neočištěné údaje či mezičtvrtletní/meziměsíční a meziroční indexy. Pro občasného uživatele, který není zbyhlý v metodických detailech, je tedy nejbezpečnější používat vždy údaje z jedné tabulky vydané v jeden okamžik jednou institucí.

Pokud nás zajímá pouze vývoj v ČR bez porovnání se zahraničím, pak je vždy lepší sáhnout po údajích vydávaných ČSÚ (či jinými národními úřady). Zohledňují česká specifika a tím lépe vypovídají o situaci v ČR. Data mezinárodních institucí jsou nutně zatížena kompromisem dostupnosti za všechny státy, a to na úkor vypovídací schopnosti.

»
Nejbezpečnější je používat vždy údaje z jedné tabulky vydané v jeden okamžik jednou institucí.

Statistika

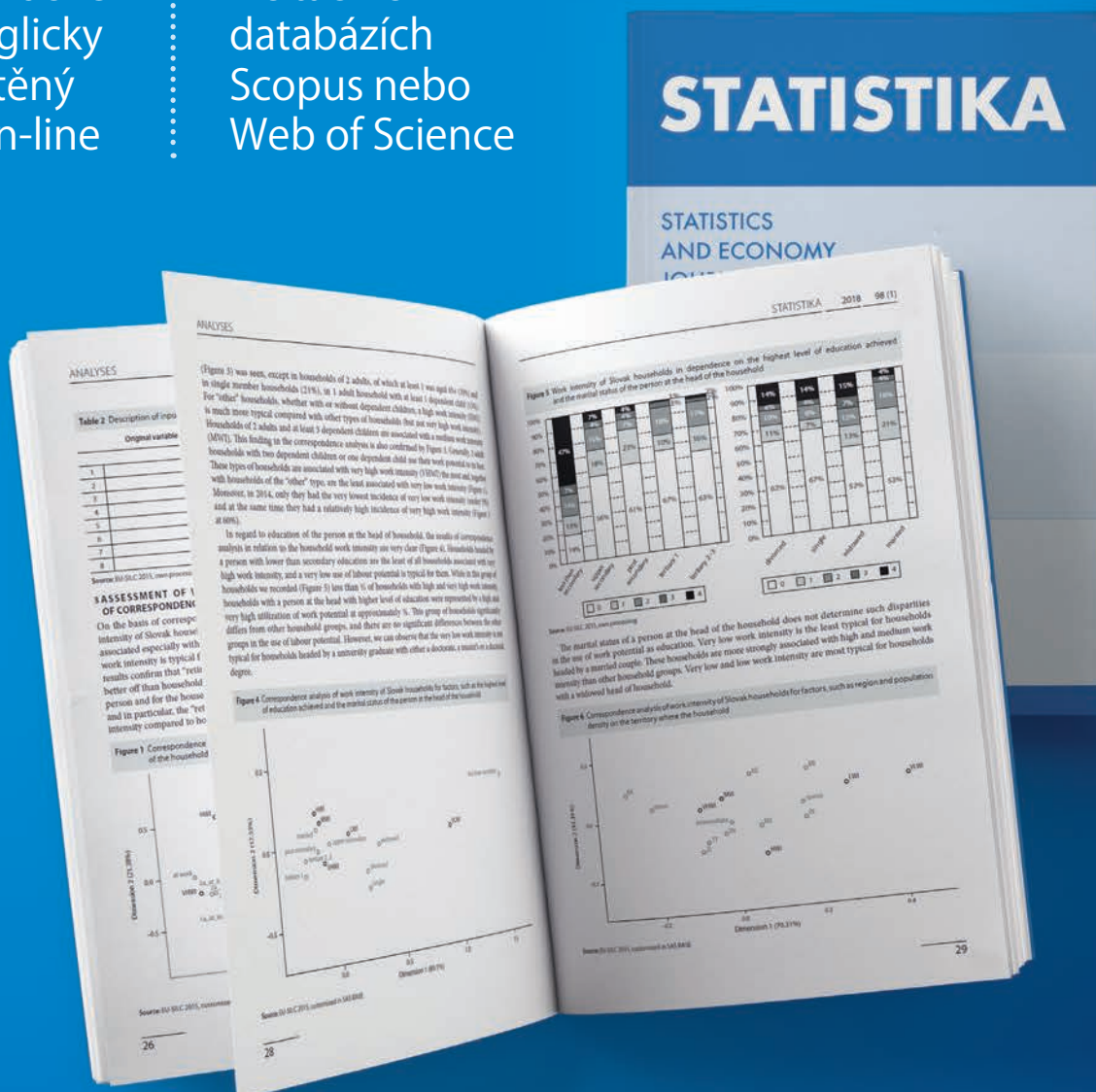
Mezinárodní odborný časopis ČSÚ

4x ročně
anglicky
tištěný
i on-line

v citačních
databázích
Scopus nebo
Web of Science

Statistická ročenka ČR

Portrét České republiky v datech

pravidelně
od roku 1957

každoročně
česko-anglicky

v knižní
i elektronické
podobě

objednavky@czso.cz
www.czso.cz/ročenka_CR

